HVB 64
HET VISSERIJBLAD

Het midzomer dwarsliggend TOERISME-NUMMER

**ONTHULD:
DE VISSERSENQUETE
DIE UIT DE PERS
MOEST BLIJVEN**

ZEEBRUGGE
*** toeristen in oude vismijn**
TENTOONSTELLING
*** toeristen hangen het kind uit**
MARITIEME CULTUUR OF...
*** toerisme en speculatie**
VOOR ELK SOORT TOERIST
*** van verdi tot lotti**
TOERISTISCH VISSERSDORP
*** garnaal in boekhoute**
WEG VAN DE GRIJZE ZEE
*** naar de blauwe donau**
BREDENE:
*** wat toerist niet te zien kreeg**
TIJDMACHINE VOOR TOERISTEN
*** oostende wereldhaven**
EN NATUURLIJK... BLANKENBERGE
*** gezellig in de vuurtoren**

64 ste jaar - verschijnt maandelijks - nr 8- 1 augustus 1997 - 100,- BF - afgiftekantoor Oostende I

Op de foto: de bende van Lêze op strandbezoek

Adverteren in Het Visserijblad is een goede zaak. Er is maar één maandblad dat regelmatig gekocht (en gelezen!) wordt door reders, schippers, vissers, vishandelaars, visserijliefhebbers (en door al hun familieleden, vrienden en kennissen). Dat is nu al 64 jaar het geval.
Mocht u willen adverteren, maar nog niet overtuigd zijn, kijk dan eens wie wél adverteert in Het Visserijblad. Zij weten waarom.

stuur mij vrijblijvend uw advertentietarieven op

Firmanaam:

Straat en nr:

Woonplaats en postnummer:

Terugsturen naar HVB, Dorpstraat 121, B-8450 Bredene

HVB 64

HET VISSERIJBLAD

onafhankelijk magazine van de zee

Losse nummers: 100,- BEF

Colofon

DIRECTEUR: Willy Versluys
DIRECTIERAAD:
Daniël Crabeels, Willy Versluys
HOOFDREDACTEUR:
Flor Vandekerckhove
REDACTIERAAD: Guido Walters en Flor Vandekerckhove
MEDEWERKERS: André Baert, Fernand Boone, Robert Coelus, Walter Debrock (†), Juul De Vocht, De Zetduivel, Norbert Hostyn, L.A. Inghelbrecht, Frank Neyts, Jef Klausing, Willem Lanszweert, Mac Floo (tekeningen), Marc Loy, Daniël Pots, Flor Vandekerckhove, Annie Vanhee (tekeningen), Vuurtorenwachter (De Laatste), Guido Walters.
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: Flor Vandekerckhove,
Dorpstraat 121, 8450 Bredene
UITGEVERIJ: VZW Liefkemores.

Redactie, publiciteit en alle correspondentie naar HVB, p/a Dorpstraat 121, B-8450 Bredene.

Tel. en fax: 059/32 55 59

De uitgever is niet verantwoordelijk voor de standpunten of meningen van redacteurs die het artikel met hun naam ondertekenen.
© HVB. Artikels, of delen ervan, mogen alleen maar overgenomen worden na schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

ISSN: 0776-6912

Abonnementen!

Jaarabonnement België (12 opeenvolgende nummers startend vanaf de betaling) door overschrijving van 1.200,- BEF op rekening 384-0596581-18 van Het Visserijblad, met vermelding : abo HVB.
Steunabonnementen: 2 000,- BEF/jaar.

Abonnementen Nederland: 1 jaar (12 opeenvolgende nummers startend vanaf de betaling) door storting van 113 gulden op rekeningnummer 64.14.29.592 t.n.v. vzw Liefkemores [Generale Bank Nederland, Lange Wolstraat 10-12 te 4524 CA Sluis (Nl)] Vermelding: abo HVB.

Subscriptions (one year) in other countries: Austria: S 698; Denmark Kr 386; France: FRF 341; Germany DEM 101; Greece: GRD 15390; Ireland £ 39; Italy Lir 88300; Norway: Kr 430; Portugal: Esc 9889; Spain: Pta 7160; Sweden: Kr 431; Switzerland: F 89; U.K.: £42, USA: Us D: 64; Canada: CAD: 81.

editoriaal

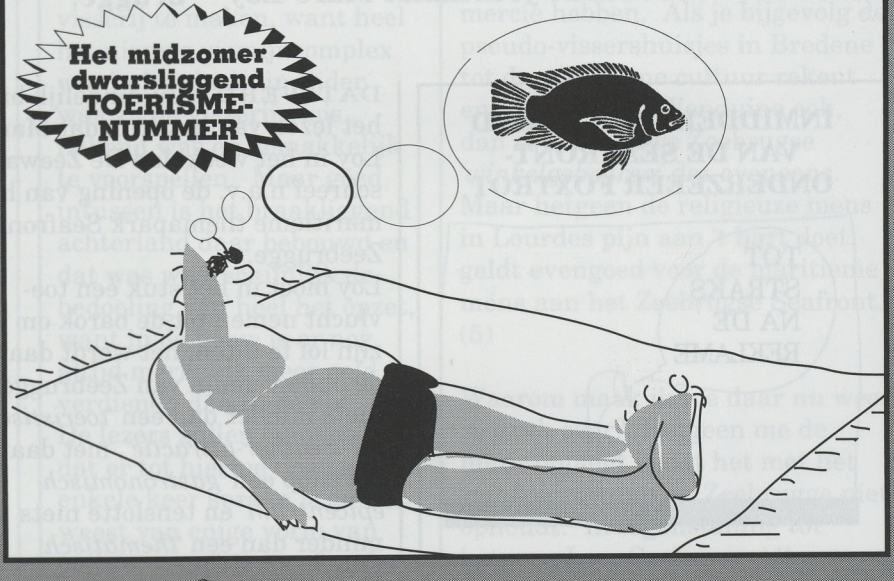
Kikker aan de kook

HET IS GEEN toeval dat we afgelopen maand verschillende keren de geschiedenis van 'de kikker en het water' te horen kregen. Dat gaat zo. Een kikvors die je in kokend water gooit zal met één enkele sprong maken dat hij er — en wel stante pede — uit weg komt. Dezelfde kikker die je in koud water zet, blijft daarin zitten... zelfs als je dat water langzaam opwarmt tot het kookt.

Als we deze puidenstory naar ons eigen terrein brengen , kan je stellen dat de elitaire gewoonte om zo nu en dan openbare informatie in de schuif weg te moffelen overeen komt met het langzaam aan de kook brengen. Het aantasten van De Persvrijheid komt dan overeen met een kikker die plots in kokend water gesmeten wordt.

De kikkerhistorie illustreert perfect waarom niemand in en buiten de sector er eerst aanstoot aan nam dat een enquête (die onder 354 vissers gehouden werd) bewust uit de pers gehouden werd. Het water werd daardoor als het ware maar enkele graden opgewarmd. Op basis van dat feitje over *Persvrijheid* beginnen roepen, leek niet relevant te zijn. Mensen hebben dus blijkbaar een verkeerd beeld over de manier waarop democratische rechten aangetast worden. Men denkt dat dit gebeurt doordat men op een druilige herfstdag wakker wordt en in de krant leest dat ene dictator de macht gegrepen heeft. Maar zo gebeurt dat natuurlijk nooit. Democratische rechten worden uitgehold gedurende langere periodes van crisis: hier een beetje meer druk, daar een beetje meer controle, ginder een hoopje gendarmes meer; beetje de dingen binnenskamers houden, beetje het refrein van 'dont worry, be happy' zingen. Allemaal niet kwaad bedoeld, want 't is crisis en we moeten de moraal hoog houden. Later moet men al de troepen in de hand houden: beetje minder werkloosheiduitkering, beetje enquêteformulieren, want 't is crisis. Pas daarna wordt weer een stapje verder gegaan: beetje databank misbruiken, beetje de lastige elementen isoleren... We zijn dan nog bijlange niet aan die herfstige dictator toe, maar langzaam wordt het water op die manier aan de kook gebracht... en niemand reageert. Sorry: bijna niemand!

Flor Vandekerckhove

De oude vismijn van Zeebrugge heeft een nieuwe bestemming gekregen. Dat meldden we vorige maand al. Dat het mooi oogt zullen wij niet ontkennen. Of het een toeristisch succes wordt, zal de toekomst uitwijzen. Voor de nieuwe neringdoeners wensen we alvast dat het een zakelijk succes wordt. Maar waarom proberen zovelen ons wijs te maken dat het daar om de maritieme cultuur te doen is?

Seafront in de oude vismijn van Zeebrugge

Maritieme cultuur: een vlag die teveel ladingen dekt

MARITIEME CULTUUR! **Er is de jongste tijd nogal wat te doen rond dat begrip. In Oostende bijvoorbeeld. Daar loopt Robert Coelus, de gedreven voorzitter van het stedelijke Noordzeeaquarium, de naden uit zijn broek om de plaatselijke Culturele Raad in het maritieme te laten... marineren. In diezelfde stad bespeelt de eeuwig contesterende professor Georges Allaert dan weer de gevoelige economisch-maritieme snaar. (1) De bij onze lezers niet onbekende journalist Marc Loy profileert zich in zijn talrijke artikels ook al hoe langer hoe meer als propagandist van de maritieme cultuur.**
Vooraleer we ons onder al dat intellectueel geweld tot deze maritieme cultuur bekennen is het wellicht goed om één en ander te preciseren. Want niet alles waar het woordje 'zee' in voorkomt mag zich maritieme cultuur noemen, vooral niet als we het weer eens in het Engels schrijven zoals in Seafront van Zeebrugge.

INMIDDELS AAN BOORD VAN DE SEAFRONT-ONDERZEEËR FOXTROT

DAT WERD MIJ duidelijk bij het lezen van het stuk dat Marc Loy in het weekblad De Zeewacht schreef n.a.v. de opening van het maritieme themapark Seafront te Zeebrugge.
Loy moet in het stuk een toevlucht nemen tot de barok om zijn lof te uiten: het wordt daar in de oude vismijn van Zeebrugge niets minder dan een *'toeristische all-weather-attractie'*, met daarbovenop een *'gastronomisch epicentrum'* en tenslotte niets minder dan een *'thematisch winkelgebeuren'*! Daar kunnen ze in Oostende een punt aan zuigen, zo meent Loy, want die van Zeebrugge hebben een maritieme visie en dan nog wel een op termijn!
Bijzonder *'inventief'* vindt hij verder ook de *'spirituele en ludieke replica van het vlot de Medusa naar een schilderij van de Fransman Géricault'*. Ik bekijk de foto die bij dat stuk afgedrukt staat en ik zie daarop de reporter staan naast een lachwekkend bouwwerk dat het

INMIDDELS AAN BOORD VAN DE SEAFRONT-ONDERZEEËR FOXTROT

vlot van het fregatschip *Méduse* moet voorstellen. (2)
Mij lijkt het een typisch voorbeeld te zijn van hoe een schilderkunstig meesterwerk tot polderachtige kneuterigheid gekneed kan worden. (3)
Niets maritieme cultuur.
Maar dat is een detail.
Erger is dat het héle *all-weather-winkelgebeuren* niets met cultuur te maken heeft, maar alles met commercie. Waarom meldt Loy dat niet? Hij kent nochtans de voorgeschiedenis van het project heel goed.

Hoezo visie?

Enkele jaren geleden wordt de publieke Zeebrugse vismijn door de stad Brugge zonder veel plichtplegingen verkocht aan een privé-bedrijf. Zonder enige vorm van democratische inspraak wordt enige tijd later beslist heel het vismijngebied aan de woeste elementen over te laten en een spiksplinternieuw complex in de achterhaven te bouwen. In de termijnvisie die volgens Loy het verschil met Oostende maakt zou daar zo'n beetje **hèt** Europese viscentrum uit de grond rijzen.
We zijn nu enkele jaren verder en de ZV heeft inmiddels de nog praktisch natte gebouwen moeten verkopen om een faillissement te vermijden.
Als daar dan al een termijnvisie geweest is, dan had deze alvast niets met de visserij te maken, want heel het nieuwe vismijncomplex werd uitgedacht in tijden waarin de visserijcrisis nakend was en gemakkelijk te voorspellen. Maar goed, intussen is het braakliggend achterland daar bebouwd en dat was waarschijnlijk de bedoeling van heel het opzet, want in de bouw is er nog altijd merkelijk meer geld te verdienen dan in de vis.
De lezers zullen opmerken dat er tot hiertoe nog geen enkele keer sprake is geweest van enige vorm van cultuur, maritieme of andere.
En het wordt erger!
Door de verhuis naar de achterhaven wordt de bestaande, levendige, organisch gegroeide maritieme cultuur rond de oude Zeebrugse vismijn vakkundig gewurgd. Hetgeen in de vroege jaren negentig nog een levendige vissersbuurt was, is een toekomstloos gebied verworden; een troosteloze plek voor iedereen die de maritieme cultuur daar gekend heeft... maar een droom voor projectontwikkelaars. Want zeg nu zelf, wat deed die vis daar eigenlijk? Weten we dan niet wat de grond aan de kust waard is? Weg die vis! Is die plek niet ideaal gelegen om een 'winkelgebeuren' rond het thema van het maritieme te bouwen? En vele tientallen appartementen daar bovenop? En zo gebeurde het dat de initiatiefnemers op zoek gingen naar susidies en dat ze die ook vonden. Die subsidies moesten het troosteloze gebied — dat zij nota bene zelf troosteloos gemaakt hadden! — weer aantrekkelijk maken en dat vooraleer er aan het serieuze werk begonnen wordt: vlot verkoopbare immobiliën!

Hoezo cultuur?

En de maritieme cultuur? Ach, misschien is er wel ergens een definitie te vinden waarin het project als cultureel omschreven kan worden. (4) Om een (gewaagde maar geslaagde) vergelijking te maken: je kan de 'toeristische ontplooiing' van de Franse stad Lourdes als religieuze cultuur verkopen, maar elkeen die dat bedevaartsoord bezocht heeft, zal het daarbij gewoon over commercie hebben. Als je bijgevolg de pseudo-vissershuisjes in Bredene tot de maritieme cultuur rekent en Sunparks in Wenduine ook, dan is het nieuwe Zeebrugse *'winkelgebeuren'* dat eveneens.
Maar hetgeen de religieuze mens in Lourdes pijn aan 't hart doet, geldt evengoed voor de maritieme mens aan het Zeebrugse Seafront. (5)

Waarom maak ik me daar nu weer zo druk over? Hetgeen me de muur opjaagt is dat het met het *'winkelgebeuren'* in Zeebrugge niet ophoudt. In tegenstelling tot hetgeen Loy, Coelus en Allaert ☛

INMIDDELS AAN BOORD VAN DE SEAFRONTONDERZEEËR FOXTROT

denken zal Oostende maar al te vlug Zeebrugge volgen. Want zo gaat dat: eerst komen de hele, halve en kwartjesintellectuelen een verhaal over maritieme cultuur vertellen; vervolgens mogen ze er à la bOb van Reeth (6) een tekeningetje bij maken en uiteindelijk is het gedaan met spelen. Dan komen de grote jongens op het terrein.

De Antwerpse architect van Reeth vormde met zijn casinoproject IN zee (7) nog maar de voorhoede van degenen die hun begerige blik op het water laten vallen. Waarmee ik zeggen wil: nadat de Vlaamse vismijnterreinen ten prooi gevallen zijn van de mannen van het vastgoed, zullen deze hun blik ongetwijfeld laten afdwalen naar zee. In hun ogen zullen dollartekens te zien zijn. En reporters zullen de lof zingen over zoveel ondernemingszin die ze als maritieme cultuur zullen beschrijven.

Flor Vandekerckhove

(1) Over Oostende en de maritieme cultuur verscheen eerder in dit blad al *'Oostendenaars: maritieme cultuurbarbaren'* van Robert Coelus en *'Het verdriet van Oostende'* van de hand van Georges Allaert.

(2) Over het fregat *La méduse* en het schilderij van Géricault schreef Jef Klausing een interessante bijdage in HVB # III, 1992, p. 38.

(3) Het betreft hier evenwel een algemeen fenomeen, waarin ook het inschakelen van stripiguren in het Zeebrugse Seafront wonderwel past. De Vlaamse filosoof de Cauter spreekt in dat verband van de *'disneyficatie'* van de wereld. In die visie wordt heel de wereld een soort Disneyland voor de (cultuur)toerist. (Bijzonder lezenswaard terzake is de Cauters causerie *'Transcendentaal toerisme'* in het boek *'Archeologie van de kick'* p 173 - 192).

(4) De Gentse professor Rik Pinxten heeft het over meer dan 300 definities van cultuur: *'In 1952 verzamelden Kroeber en Kluckhohn meer dan 160 verschillende definities van cultuur in de antropologische literatuur. In de decennia die volgden, zagen waarschijnlijk nog evenveel bepalingen het licht'.* (*'Culturen sterven langzaam'*, p. 31).

(5) Het themapark Seafront sluit trouwens ook aan bij een internationaal verschijnsel van 'industrieel erfgoedtoerisme', dat volgens sommigen de plaats van de religieuze bedevaarten ingenomen heeft. In het boek *'The tourist gaze'* stipt John Urry aan dat er in Groot-Brittannië momenteel een echte explosie is van centra van industrieel erfgoed. Massa's toeristen gaan er cites gaan bekijken **die hen herinneren aan de tijd dat de mensen nog werk hadden**. Volgens Urry heeft het kapitaal zodoende nieuwe manieren gevonden om *'het verleden tot koopwaar te transformeren'*. (p. 106)

(6) Enige jaren geleden ontwierp de bekende Vlaamse architect bOb van Reeth een plan om het bestaande casinokursaal van Oostende af te breken en te vervangen door een schiereiland dat de stad een uitbreiding in zee gaf. Het plan werd door de Oostendenaars weggehoond.

(7) Over de uitverkoop van de zee schreef ik het toneelstuk *'Pretpark KustCenter'* dat eerder dit jaar in Oostende, Bredene, De Haan en Oudenburg opgevoerd werd. Als thema gebruikte ik daarbij een citaat van de Vlaamse filosoof Frans Aerts: *'Vergeefs zal de mens nog op zoek gaan naar het verdwenen land van zijn jeugd. In zijn tocht naar zijn ouderlijk huis zal hij merken dat het is omgebouwd tot een supermarkt. Oude steden zullen gerestaureerd zijn als kitsch-paradijzen voor dagjestoeristen, de zee is dan al lang een subtropisch zwembad, de hele kuststreek een groot pretpark. In de middeleeuwse kathedralen worden de eerste frisdrank-automaten geïnstalleerd.'*

Literatuur

Aerts Frans, *Lof der banaliteit, reflecties bij een schaamteloze cultuur*, Leuven 1992.

Allaert Georges, *Het verdriet van Oostende*, in HVB #I, 1995.

Coelus Robert, *Oostendenaars, maritieme cultuurbarbaren*, in HVB #II, 1996.

De Cauter Lieven, *Archeologie van de kick*, Amsterdam - Leuven 1995.

Klausing Jef, *De tragedie van het fregat La Méduse* , in HVB #III, 1993.

Loy Marc, *Maritiem themapark Seafront in Zeebrugge, gemiste kans voor Oostende*, in De Zeewacht, 4 juli 1997.

Muelenaer Guido, *Een Zeebrugse afrekening, Achter de schermen van de Belgische visserij*, Zellik 1993.

Pinxten Rik, *Culturen sterven langzaam, over interculturele communicatie*, Antwerpen - Baarn 1994.

Urry John, *The Tourist Gaze, Leisure and Travel in Contemporary Societies*, London 1991.

Vandekerckhove Flor, *Pretpark KustCenter*, Bredene 1996.

B.V.B.A. SCHEEPSTIMMERWERF

LOWYCK & ZOON

VICTORIALAAN 30 OOSTENDE - TEL. (059) 32 08 21

HERSTELLINGEN - INRICHTINGEN

Toeristen hangen het kind uit

Westende — Tot 14 september loopt in de Calidris, net achter het strand van Westende, de tentoonstelling 'Kinderen maken de kust'. Marc Constandt bracht er 267 stukken samen en bouwde daarmee rond drie thema's een goedgedocumenteerde expositie op.

De blik van de volwassenen

Hoe onze blik in de tijd verandert wordt duidelijk via de foto's. In de oudste reportages zie je statisch poserende burgermanskindjes die in zondagse pakjes een schopje mag vasthouden... in de studio van de fotograaf. We moeten immers wachten op de periode tussen de twee wereldoorlogen om fotografen op het strand te zien werken war ze ter plekke badgasten te fotograferen. Hoogtepunt is hier ongetwijfeld de alombekende Anthony.

Het blik van de kinderen

Lang voor de transistorradio bestond — ontdekking waarvoor de uitvinder nota bene een Nobelprijs kreeg — had men allerhande moois om de kinderen bezig te houden. Er bestaat nog geen jeugdcultuur en dus is het speelgoed altijd een miniversie van grote mensenvoorwerpen: schepnet, zeef, vormen voor taartjes, zeilbootjes, strandkabines. In de tentoonstelling wordt ook de evolutie van de materialen zichtbaar. Eerst is het allemaal in metaal en hout, later komt het blik en nog later de plastic. Van de oudste stukken is maar weinig weer te vinden, daar heeft het zoute zeewater voor gezorgd, maar de moderne plastic krijgt het zeewater uiteraard niet meer klein.

Vermeldenswaard is dat men rond 1890 op het strand begint te spelen. Talrijk zijn de beelden waarbij mensen volledig aangekleed op het strand lopen, rennen, gymnastiek beoefenen, ballen gooien, springen en deelnemen aan strandspelen.

Het blinken van kinderen

Tegen het einde van de vorige eeuw komen de eerste zeeklassen. Men zoekt daarvoor later de goedkoopste verblijfplaatsen op. Jeugdbewegingen zoeken goede kampeergronden. Groepen organiseren ook eendagsreisjes naar zee waarbij we een soort 'frigoboxtoerisme avant la lettre'. het inrichtend comitee blijkt al het nodige van huis mee te brengen.

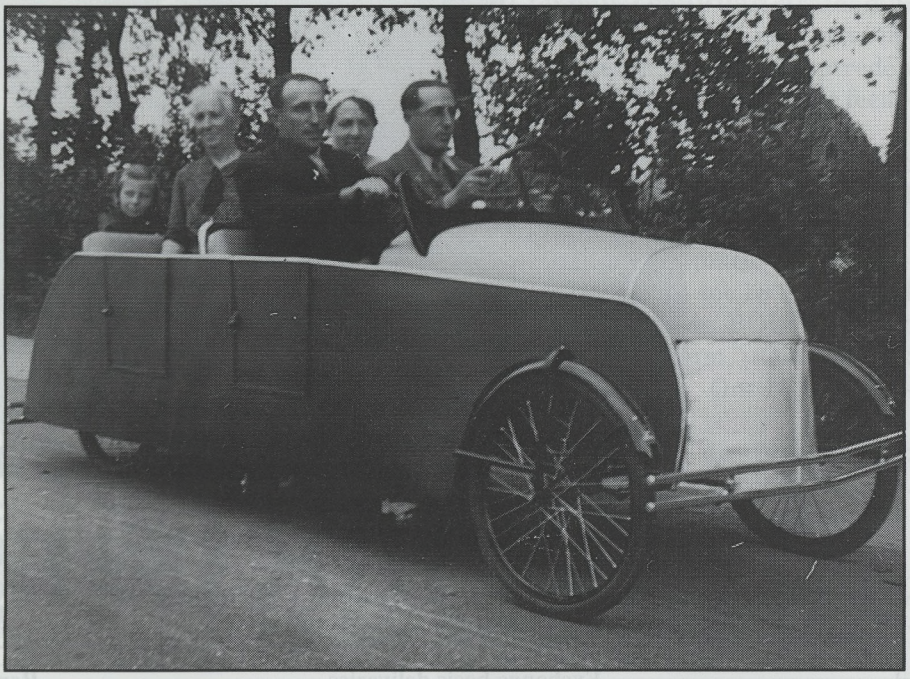
In de duinen komen stilaan bouwsels die respectievelijk voor liberale, socialistische of katholieke organisaties voorbehouden zijn, maar de basisdoelstellingen zijn identiek: kinderen moeten proper zijn en vooral aandikken, want dik is gezond.

André Baert

's Middags trokken we met moeder naar het strand, boterhammen mee en koude koffie. We speelden tussen de ander kinderen, de "rijke", maar onze zandkastelen waren even hoog, ons schepje was handzaam, ons emmertje wel beroest maar het lekte niet.'
Karel Jonckheere in 'De vogels hebben het gezien'.

'Het was trouwens allemaal doorgestoken kaart: steeds wonnen de Oostendenaars... Hoe het mogelijk was, kon men maar niet achterhalen. De Oostendenaars kwamen immers nooit op het strand en hadden dus geen ervaring met het bouwen van forten'.
Eric de Kuyper, in 'Aan zee'

Kinderen maken de kust. Tentoonstelling in Calidris Westende. Dagelijks te bezichtigen van 10,30 u tot 12,30 u en 14 tot 18 u. Gratis toegang. Degelijke brochure à 175 frank.

N.V. WILLEMS

Recuperatiebedrijf

Oude metalen en containerdienst

Torhoutsesteenweg 543 bus 1, Oostende

Tel (059) 51 44 66

Full power in service!

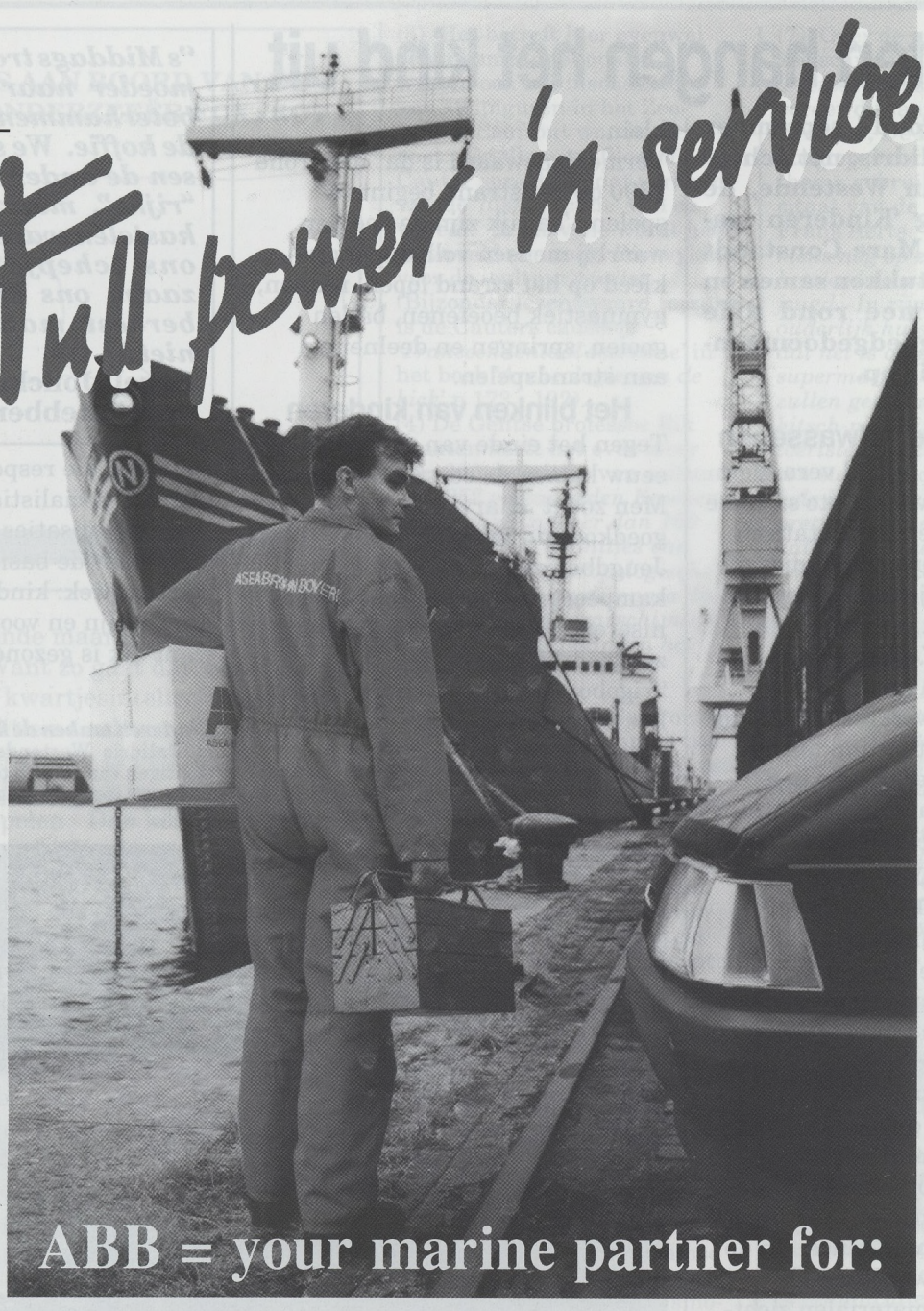

ABB = your marine partner for:

Turbochargers

Exchange basis deliveries	Repair jobs
Spare parts	Examination and quotation
Overhauls	Revamping

24h/24 - 7 days/7

ASEA BROWN BOVERI SERVICE N.V.

Noorderlaan 81, B-2030 Antwerpen, Belgium
Tel.: 32 3 541 71 40 . Fax: 32 3 542 30 36 . Telex: 31 646

ABB
ASEA BROWN BOVERI

Alycad - Antwerpen

Boekhoute

Vijfentwintig jaar garnaalfeesten

ELKE TOEVALLIGE PASSANT te Boekhoute, een klein dorpje ten noorden van Oost-Vlaanderen, zal het zich afvragen: wat ligt dat vissersvaartuig daar te doen, op het plein, midden in het dorp? Want in Boekhoute is geen haven, geen zee, geen waterloop zelfs, geen enkele zichtbare reden om uitgerekend daar een compleet uitgeruste garnaalboot (de BOU 8) als monument te plaatsen.

Ingewijden weten echter dat Boekhoute vroeger wel degelijk een vissershaven had (*). Die haven, gelegen aan de Braakman, een zijarm van de Schelde, had via Terneuzen een rechtstreekse verbinding met de Noordzee.
In 1948 werden echter werkzaamheden aangevat om deze zijarm van de Schelde af te sluiten. In 1952 was het dan zover: van de Braakman bleef alleen een binnenmeer over, plaats voor toerisme en recreatie.

Folklore

De visserij leeft er vandaag alleen nog voort in de herinnering. Diezelfde herinnering is overigens de basis voor de folklore rond het vissersleven van Boekhoute.
Centraal daarin staan de jaarlijkse garnaalfeesten. Maar er is meer te zien: een heemkundig visserijmuseum, het vissersbootmonument, de geleide bezoeken aan het dorp en zijn omgeving... Het zijn echter de garnaalfeesten die jaarlijks voor een geweldige volkstoeloop zorgen. Bij de eerste editie in 1973 werden de inrichters onder de voet gelopen, de verkeerspolitie kon de drukte niet aan en de plaatselijke handelaars waren geheel niet tegen de koopgrage klanten opgewassen. Dat veranderde evenwel in de daaropvolgende jaren, zodat het dorp vandaag met trots het zilveren jubileum van de garnaalfeesten voorstelt.

Programma

Vrijdag 19 september om 20 uur: verkiezing garnaalprinces en eredames in de feesttent.
Zaterdag 20 september. Om 14 uur: jeugdmiddag met verkiezing van de jeugdgarnaalprins en -prinses. Om 17 uur: jeugdjogging (tot 12 jaar) over één kilometer. Om 17,30 uur: garnalenloop (jogging over 5 - 7,5 - 10 km. Om 18 uur: voorstelling topatleten dames en heren stratenmijl. Om 19 uur: stratenmijl dames. Om 19,15 uur: stratenmijl heren. Om 19,45: optreden van 't Klein Verschil in de feesttent. Daarna volgt het bal.
Zondag 21 september: 9,30 uur: eucharistieviering aan boord van de BOU 8. Vanaf 10,30 uur: muzikale animatie in de feesttent. Van 14 tot 18 uur: geleid bezoek aan de BOU 8 en het visserijmuseum. Om 15 uur: folklorestoet. Om 18 uur: garnalenworp.
Gedurende de feestdagen: voortdurend verkoop van o.m. verse garnaal en zeevruchten.

(*) Over Boekhoute en zijn visserijgeschiedenis publiceerden we eerder al stukken in HVB #VIII, 1988 en #IX, 1993.

INMIDDELS IN HET DORP BOEKHOUTE

— Waarom staart al dat volk naar ons?

N.V. HOSTYN

De zaak langs de Belgische kust waar de visserij terecht kan voor alle sanitaire en verwarmingsproblemen

Voor een vlugge bediening!

Fortstraat 27, Oostende — Bruggelaan 12, Bredene

Tel.: 059 / 32 31 80 — Fax: 059 / 32 47 28

Hulp in Nood

Hendrik Baelskaai 27, 8400 Oostende

Open: alle werkdagen

Tel.: (059) 32 16 89 — Fax: (059) 32 26 17

kantooruren: dinsdag & donderdag tussen 9 en 12 uur

Tel.: (050) 54 55 27

Kustlaan 176 te Zeebrugge

— lage verzekeringspremies; franchise 150 bef per brutoton;
— volledige dekking van de risico's;
— soepele en eerlijke behandeling van de schadegevallen;
— bij totaal verlies wordt de volledig verzekerde waarde vergoed.

Casino-Kursaal Oostende

VAN VERDI TOT LOTTI

ENTERTAINMENT IS VOOR iedereen op maat gesneden, zo leert ons dit onderzoekje. Jonge mensen en oude, hippe en conservatieve, slimme en hele slimme... ze hebben allemaal hun eigen manier om te relaxen en de ontspanningsindustrie zorgt ervoor dat er *tickets* te koop zijn voor ieders gading.

Ooit gingen we in dat kursaal La Traviata bekijken, een opera van de Italiaanse grootmeester Verdi. Het soort volk dat daar toen aanwezig was... dat kan je je niet voorstellen! Graatmagere vrouwen waarbij plastische chirurgie elke leeftijd uitgewist had (en de lichaamsdelen waar dit niet gebeurd was werden zedig bedekt met stola, vos en bont). De mannen die ze meebrachten geleken een beetje op Verdi zelve. Kortom, mensen die je niet zomaar op de kaai tegenkomt. Dat kan ook niet, want als je moet weten waarover zo'n opera gaat dan heb je daar een volle dagtaak aan. Neen, hier zagen we de renteniers, de investeerders, de grote burgerij en de advokaten van de hormonenmaffia bijeen: chic volk!

Onlangs was ik weer in dat auditorium. Weer stond Verdi op het programma. Maar dat was al meer voor beginners. 180 uitvoerders zetten er hun beste beentje voor om een keuze uit het werk van de man te spelen, te zingen, te tonen. Een soort 'the best of Verdi' als het ware. Daar kon je bijgevolg al naar luisteren zonder vier jaar muziekgeschiedenis gestudeerd te hebben. Een perfect spektakel voor de kleine burgerij dus, een sociale laag waar niemand graag toe gerekend wordt. Vandaar wellicht dat sommigen er bovenuit staken door bijzonder luidruchtig commentaar te geven op hetgeen op het podium te zien was: merveilleux! incroyable! sublime! BRAVO, BRAVO! formidastibel!

We zegden het al: entertainment is er voor iedereen. Op 2 augustus is het daar dan de beurt aan Lotti. Ook hij zal een en ander van Verdi ten gehore brengen. Ook hij zal zich geschraagd weten door een geweldig goed spelend orkest. Maar daar zal je weer ander volk aantreffen: de keukenmeiden, de mannen die voor Belgacom de putjes graven, de meisjes die de fishsticks inpakken, de mecaniciens... Kortom, de mensen die ervoor zorgen dat hogervermeld chic volk zich rustig aan de studie van Verdi kan wijden. (fv)

DE ROEP NAAR maritieme cultuur mag ons niet doen vergeten dat er in hogere sferen nog iets anders te beleven valt: gewone cultuur bijvoorbeeld. Ons gekrakeel over toerisme mag verder niet verbergen dat we 's zomers aan de vloedlijn dingen te zien krijgen omdat hetzelfde toerisme er het broodnodige volk voor meebrengt.

Wat er op het zomerse podium zoal te koop is, gingen we bekijken in het Oostendse casino-kursaal. Dat gebouw is immers ook onderwerp van veel speculatie. En zoals het inmiddels wel duidelijk is: toerisme, cultuur en speculatie gaan wonderwel samen.

Vooraleer de bouwvakkers er aan het werk gezet worden om ook dat stuk grond te 'revaloriseren', moeten we dìt nog kwijt: je moet al ver gaan zoeken om een zaal te vinden die acoustisch gelijkwaardig is aan het auditorium van dat Oostendse kursaal.

Nog in augustus in datzelfde gebouw

5: The best of Broadway, een reis door Boadways musicals (The Broadway Musical Company of New York);
7: 'Blskavitsa', Een Wit-Russisch muziek- en dansensemble brengt een overzicht van de muziek- en cultuurgeschiedenis van dat land;
8: Sandra Kim & Frank Galan, duet met koor en orkest;
15: Herman Brood & his Wild Romance in concert;
16: Clouseau in concert;
21: Romeo & Juliet, door het Ballet de Liège;
22: Gust Meeuwis & Vagant;
23: Bidiiw, percussie uit Senegal;
29: André Rieu & Strauss Orchestra;
30: Rob de Nijs in concert.
Info & Tickets: 059 / 70 76 18.

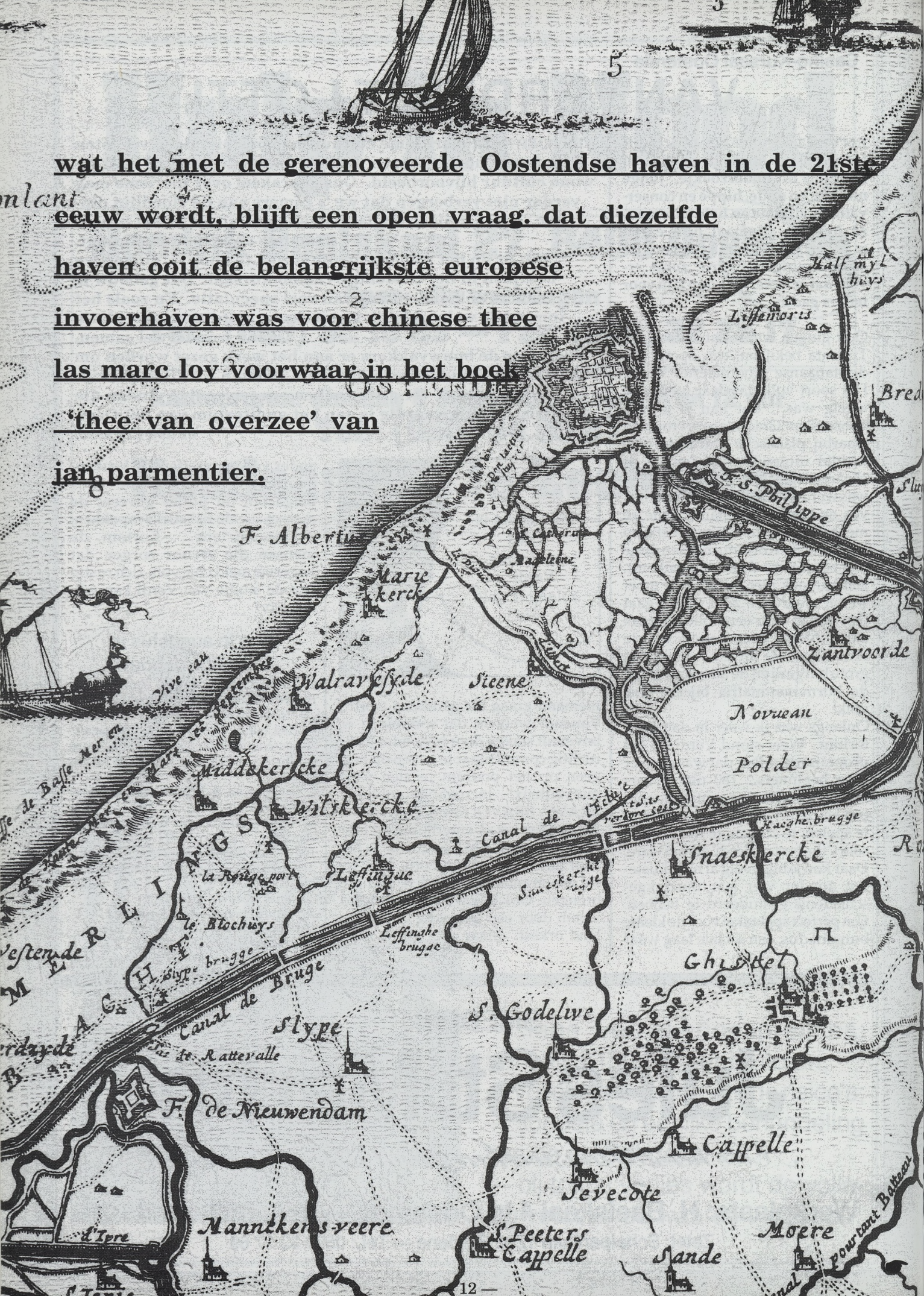
SMEDERIJ

Jules St. Martin

Alle herstellingswerken aan visserswaartuigen

Werkplaats: H. Baelskaai 4 te Oostende — Tel.: 059 / 32 25 23

Zetel: Schelpenlaan 12 te Bredene — Tel.: 059 / 32 17 69

wat het met de gerenoveerde Oostendse haven in de 21ste eeuw wordt, blijft een open vraag. dat diezelfde haven ooit de belangrijkste europese invoerhaven was voor chinese thee las marc loy voorwaar in het boek 'thee van overzee' van jan parmentier.

Oostende, theehaven der theehavens

TIJDENS DE 17de eeuw waren er vanuit Oostende al handelsbetrekkingen met het Iberische schiereiland en zijn overzeese bezittingen. Handelshuizen in Gent, Brugge en Antwerpen voerden via de Oostendse haven vooral luxegoederen en afgewerkte producten naar Zuid-Spanje en Portugal. Daar werden dan weer grondstoffen voor onze textielnijverheid, wijn en koloniale waren (rietsuiker en verfstoffen) naar onze contreien verscheept.

Begin 18de eeuw verstoorde de Spaanse Successie-oorlog die handelsbetrekkingen en kwamen de Zuidelijke Nederlanden, die hun bevoorrechte positie op de markt van het Iberisch Schierleiland verloren, onder Oostenrijks bewind. Maar dank zij de liberale handelspolitiek van Oostenrijk konden de Zuid-Nederlandse firma's nieuwe handelspartners zoeken. En het is hier dat Jan Parmentier in zijn boek *'thee van over zee'* zijn aandacht op richt. Bretoense reders dreven toen al al een winstgevende handel met China en vanaf 1715 startte vanuit de Oostendse haven ook een directe vaart naar Azië, opgezet door Gentse, Brugse, Antwerpse en Oostendse kooplui. Zo zeilden — met de nodige toestemming van de Oostenrijkse overheid — tussen 1715 en 1723 ca. veertig schepen vanuit Oostende naar China, India en Bengalen. Thee, koffie, porselein en textiel werden op die manier van uit 'de Oost' ingevoerd. Om onderlinge concurrentie tegen te gaan besloten deze handelshuizen in 1722 samen handel te gaan drijven. Eind dat jaar gaf de Oostenrijkse keizer Karel VI een octrooi en werd officieel de *'Generale Keijzerlijkcke Indische Compagnie'* (GIC) opgericht, beter bekend als de *'Oostendsche Compagnie'*. Maatschappelijk kapitaal: 6 miljoen gulden.
Twee jaar later konden de eerste Compagnieschepen dan naar de Oost vertrekken. Het was een krachtig maar kort feest, want in 1727 werd het verleende Octrooi al voor de duur van zeven jaar geschorst en in 1731 werd de GIC, door het *Verdrag van Wenen*, verboden. Naijver van Holland, Engeland en Frankrijk lag aan de basis van die schorsing, want de theehandel uit China was bijzonder winstgevend. Wenen stemde dan weer met de opheffing van de GIC in omdat de grote mogendheden dan bereid waren de *Pragmatieke Sanctie* (die bepaalde dat *Maria-Theresia* haar vader *Karel VI* mocht opvolgen) te ondertekenen: de Oostendse Compagnie werd opgeofferd aan de Oostenrijkse dynastieke belangen.

Lorrendraaiers

De schepen waarmee op Oost-Indië werd gevaren hoorden tot de grootste van de 18de eeuw. Hun tonnenmaat schommelde tussen de 200 en 600 ton. De meeste van die vrachtvaartuigen werden tweedehands gekocht in Engeland of Noord-Nederland. Zo'n tweedehands Engelse vaartuigen hadden meestal al 4 keer de oversteek gemaakt in opdracht van de *'East India Company'* en omdat de gemiddelde levensduur van die schepen 6 à 7 dergelijke expeditions bedroeg, konden onze reders nog 2 à 3 keer zo'n verre handelsreis met het vaartuig maken. De aangekochte Nederlandse vaartuigen (meestal van een grotere tonnenmaat dan de Engelse) werden door de *Verenigde Oostindische Companie* (VOC) zolang mogelijk in de vaart gehouden en konden dus vanuit Oostende onder Oostenrijkse vlag meestal nog maar één reis naar Azië maken. De *Oostendsche Compagnie* liet verder in 1727 in Hamburg twee nieuwe driemasters van 600 ton bouwen. En de *'Hertog van Lorreynen'* was het enige fregat dat — vòòr de Oostendse Compagnie in 1727 voorlopig werd opgeschort — op de Oostendse werf werd gebouwd.
Omdat de Oostendsche Compagnieschepen door de Engelsen en Noord-Nederlanders als *'lorrendraaiers'* ofte indringers op de Oost-Indiëvaart werden beschouwd, hadden schepen vanaf 400 ton gemiddeld... 30 kanonnen aan boord. De kans om op zeerovers of kapers te botsen was trouwens ook heel reëel.
Als ballast werd in Oostende lood, zink, ijzer aan boord gestouwd. Lood en ijzer konden in Canton verkocht worden. Op de retourvaard was de ballast toutenague (een legering van koper, zink en nikkel onder de vorm van slakken) of het meer renderende Chinese porselein dat nog eens extra de theevracht beschermde. De proviand tijdens de tocht bestond hoofdzakelijk uit verse levensmiddelen, gepekeld rundsvlees, stokvis (4 dagen per week stond er vis op het menu), locaal bier, brandewijn voor de officieren. Als het kon werd er geravitailleerd in o.a. Madeira, de Canarische Eilanden, Brazilië...
Voor een reis naar Bengalen bedroegen de transportkosten (aankoop schip, gages zeelui, kosten tijdens de reis voor schip en bemanning...) 1.390.000 gulden of in onze hedendaagse munt een slordige 66 miljoen frank.

In de topjaren overtrof de Oostendsche Compagnie de Noord-Nederlandse, Engelse en Franse handel. Tijdens de periode 1725-1728 kwam zowat 60% van de West-Europese thee-import via de Oostendse haven Europa binnen.

De Zeeroute

Omdat een zeereis naar Arabië, Indië of China onbekend was voor de Oostendenaars werd de leiding van de eerste expedities toevertrouwd aan buitenlanders. Toch stonden maar 4 van de 21 Oostendsche Compagnie-uitredingen onder leiding van een vreemde ☛

kapitein, de andere gezagvoerders waren allemaal Oostendenaars. Oostendse officieren en matrozen — op de Compagnieschepen was, in tegenstelling met de private reizen, 2/3 van de bemanning van Oostendse origine — kregen veelal hun praktische opleiding aan boord tijdens de reis zelf. De bemanning van een Compagnieschip was de bestbetaalde van heel de vloot. Toch verdiende zo'n matroos nog 30% minder dan een ongeschoold arbeider aan de wal, maar hij genoot natuurlijk wel kost en inwoon. De supercargo (naam van de handelaar die meevoer en verantwoordelijk was voor het verhandelen van de heenlading en de aanschaf van de retourlading) verdiende bij de *Oostendsche Compagnie* meer dan bij de *VOC*. Naast een maandloon hadden supercargo's en officieren ook het recht om een beperkte privéhandel te drijven door zich een eigen lading of *'pacotille'*, die een gemiddelde winstmarge van 150% opleverde, aan te schaffen. Naargelang rang en functie beschikten ze daarvoor over een beperkte ruimte aan boord. Inzake navigatie beschikte men toen over diverse soorten compassen, kwadranten, graadboog, log, zandloper, declinatietabellen, Engelse en Hollandse zeekaarten en atlassen. Extra indicaties inzake plaatsbepaling en het peilen van de bodem vormden de observatie van fauna en flora, zeestromingen, kleurveranderingen en het peilen van de bodem.

Voor zowat 52 (particuliere en Oostendsche Compagnie)reizen onder keizerlijke vlag was Oostende dus de thuishaven.
Meestal moesten die schepen op springtij wachten om te kunnen uitvaren, een zandbank versperde immers grotendeels de haveningang. Volgeladen schepen dienden bij hun terugkeer op de rede op binnenlanders overgeladen te worden. Diverse baggerprojecten al of niet met overheidssteun hebben nooit veel gebaat. De schepen vertrokken vanuit Oostende naar de Oost tussen november en juli omwille van de overheersende gunstige windrichtingen. De koffieschepen voor Arabië vertrokken in november, die voor Bengalen in februari, de Chinareizen in januari en februari en de Indiareizen ten vroegste in maart. Omdat ze voor ravitallering noch in het Hollandse *Kaap de Goede Hoop* noch op het Engelse *St.-Helena* welkom waren, legden veel Oost-Indiëvaarders aan in *Brazilië*. Maar omdat dat hun retourreis verlengde in afstand en tijd probeerden de schepen soms rechtstreeks van Azië naar Oostende te varen; een erg zware opgave die meer dan zes maanden onafgebroken zeilen vergde.

Chinese thee

In het begin van de 18 de eeuw deed thee als exotische genotsdrank, en het bijhorende porseleinen servies, zijn intrede bij rijke patriciërs en aristocratische families. (Pas in de 19de eeuw zou thee een democratische aangelegenheid worden.) Met relatief kleine Oost-Indiëvaarders wist de Oostendsche Compagnie tussen 1719 en 1734 een erg belangrijke positie te veroveren in de Chinese theehandel. In de topjaren overtroffen ze zelfs de Noord-Nederlandse, Engelse en Franse handel. Tijdens de periode 1725-1728 kwam zowat 60% van de West-Europese thee-import via de Oostendse haven West-Europa binnen, waar ze samen met de andere Chinese waren via een *venditie* of openbare verkoop werden verhandeld. Zowat 4/5 van de theeaanvoer was bestemd voor export naar andere Europese landen. Omdat de Engelse verkoopprijs voor thee hoger lag, onstond er theesmokkel o.a. tussen Zuid-Nederland en Zuid-oost-Engeland.
In tegenstelling tot andere overzeese afzetmarkten kon men in de eerste helft van de 18de eeuw erg moeilijk Europese producten als ruilmiddel gebruiken in China. Daarom werden de Chinese waren vooral met edelmetaal, hoofdzakelijk zilver, aangekocht. Toch werden relatief weinig Zuid-Nederlandse munten naar Oost-Indië uitgevoerd omdat de Oostenrijkse overheid de export van geld verbood. Daarom bestelde de *Oostendsche Companie*, maar ook de private reders, zilvermunten in Engeland of Noord-Nederland. In Canton werden de meegebrachte munten dan dadelijk door de Chinese muntmeesters gewogen en op hun gehalte aan edelmetaal onderzocht.

Marc Loy

'Thee van Overzee' werd gepubliceerd op initiatief van het havenbestuur Brugge-Zeebrugge naar aanleiding van de vorig jaar opgezette tentoonstelling *'Tea Time in Flanders'* in Hong Kong. Het boek telt 143 blz. en kost 1.180 frank. Info : MBZ, Louis Coiseaukaai 2, 8000 Zeebrugge. Tel.: 050 / 44 42 11.

SKB - Life Saving Equipment nv

Maatschappelijke zetel:
Royerssluiskaai 48
B-2030 Antwerpen
Tel.: 03 / 231 36 48
Fax: 03 / 231 57 65

Afdeling Kust
H. Baelskaai 8A
B-8450 Oostende
Tel.: 059 / 32 28 25
Fax: 059 / 33 01 48

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakellichten - man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlotten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac, Autoflug, Bombard, Avon, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.
— ERKEND SERVICESTATION —
VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST: A. VAN DURME. TEL.: (059) 70 58 79.

TELEFONEREN VAN EN NAAR BOORD... EEN PROBLEEM ?

IEDER BEMANNINGSLID ZIJN EIGEN NUMMER...

EN EEN :

AFZONDERLIJKE REKENING

MET DE NIEUWE TELEFOON

«AUTOLINK»

KAN DIT

ZELFS SCRAMBLEN KAN !!!!

INES N.V.
GROENLANDSTRAAT 93
B- 8380 Zeebrugge
Tel : 050/55.93.10
Fax : 55.93.13

INES N.V.
H. BAELSKAAI 27
B- 8400 Oostende
tel : 059/32.34.01

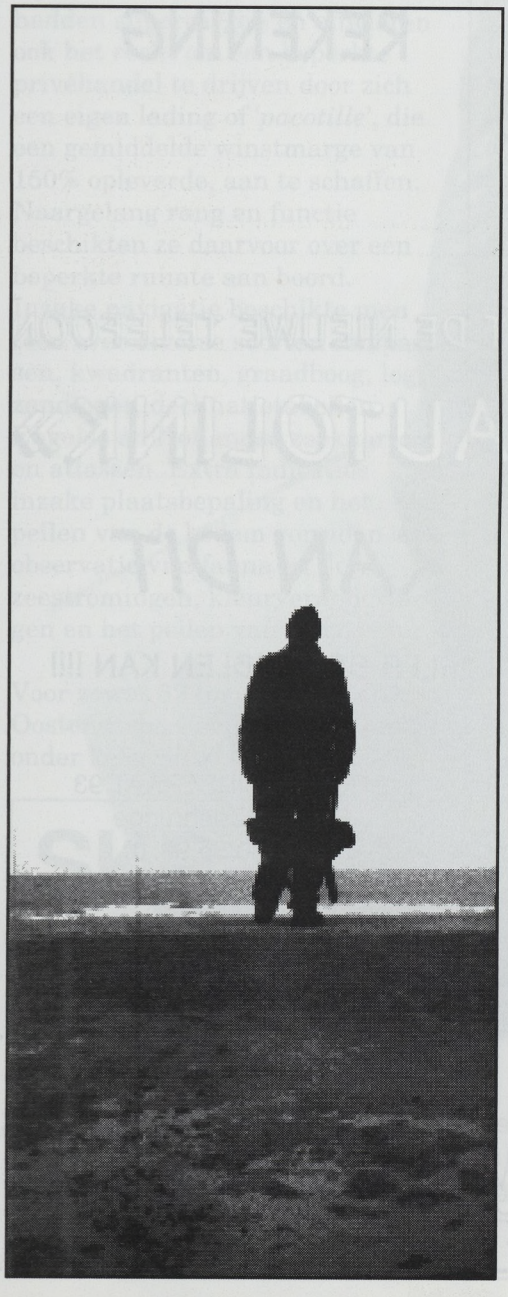
NIEUW -NIEUW -NIEUW

Ongeziene kunst in Bredene aan Zee

Het ecologisch realisme van PIAS

Cultuurtoerisme een hak gezet

WE LEVEN IN het tijdperk van de veralgemeende wareneconomie. De markt beheerst ons hele leven. Niet alleen zijn we er volkomen van afhankelijk om in onze dagelijkse levensbehoeften te voorzien (markteconomie), het is tegelijk de markt die bepaalt of we al dan niet werk hebben (arbeidsmarkt). Ook waar het eigenlijk niet zou mogen is de markt opdringerig aanwezig. Je hebt immers ook een sexmarkt, een cultuurmarkt, sinds enige tijd ook een religieuze markt (new age), een markt voor alles wat met sport te maken heeft en een kunstmarkt.

AAN HEEL DAT marktgebeuren hangen kwalijke kantjes. Al wie tegen zijn wil ooit werkloos geweest is, kan erover meespreken. Je mag dan een diploma hebben, stielkennis, ervaring en vaardigheid... als je uit de arbeidsmarkt valt, kan je je knap waardeloos voelen. Iedereen kent verder wel het verhaal van Vincent van Gogh die in z'n hele leven niet één schilderij kon verkopen. Beschamend voor het menselijk gedrag is dat de kunstmarkt, na Vincents dood, er een miljoenenbusiness van maakte. Maar de problemen zijn groter dan dat: de markteconomie is immers een *verbrandingseconomie*. Ze gaat door en door en houdt niet op vooraleer alle grondstoffen opgebruikt zijn. Dat er dan ook geen leven meer mogelijk is, schijnt daarbij niemand echt te deren.

Dat komt dan weer doordat het systeem een allesoverheersende plaats in ons hoofd gekregen heeft. Veel mensen denken dat de markteconomie altijd bestaan heeft en dat ze ook altijd zal bestaan. Ze zijn ervan overtuigd dat je een menselijke gemeenschap niet buiten de markt kunt organiseren. Maar iedereen die een beetje in de geschiedenis gegrasduind heeft, weet tegelijk dat deze veralgemeende wareneconomie pas in de 18de eeuw in Engeland ontstaan is. Ze bestaat bijgevolg nog maar enkele honderden jaren. Vele duizenden jaren heeft de mens het zònder dat systeem gedaan. Bijgevolg is het onwaarschijnlijk dat het tot het einde der tijden blijft bestaan. Enne... wie beweert dat je buiten de markt geen maatschappelijk verkeer kunt organiseren, zegt eigenlijk dat er zonder hoeren en pooiers niet gevrijd kan worden. Wat wel waar is, is dat je vandaag omzeggens niet aan de markt kunt ontsnappen. Alles is te koop. Omgekeerd geldt het even goed: je kunt haast geen menselijke bezigheid meer bedenken die aan de markt ontsnapt.

Of toch? ☛

Extremisten

HVB-redacteur Flor Vandekerckhove vormt samen met zijn gezellin Annie Vanhee het kunstenaarskoppel PIAS. (*) Sinds het ontstaan houdt PIAS zich bezig met de vraag of er kunst gemaakt kan worden die aan de markt ontsnapt. Een vraag met een onzekere uitkomst, want alle maatschappijbestormende kunstuitingen in het verleden bleken vroeg of laat perfect in de kunstmarkt in te passen. De produkten van die contestanten haalden vroeg of laat hoge prijzen... op de door hen vermaledijde kunstmarkt.

Het experiment dat de twee in 1996-'97 uitvoerden toont echter aan dat het ook anders kan. Er zijn al meer dan genoeg tableaus voor de cultuurtoeristen, zo was het uitgangspunt dit keer. Dat lijkt ook wel een begrijpelijke reactie te zijn van mensen die gezien hadden hoe het de kunst was die het wintertoerisme in Oostende op niveau gebracht had. PMMK-conservator Vandenbussche werd voor diens tentoonstelling 'Van Ensor tot Delvaux' trouwens door de Oostendse horeca gelauwerd. Verder hadden de twee persoonlijk ondervonden dat er (zelfs) consumenten te vinden waren voor de kunst die zij produceerden. Zij wisten dus dat de markt ook nu weer op de loer zou liggen.

Het nieuwe kunstexperiment moest bijgevolg een aantal kenmerken verenigen: het gebeuren mocht niet door de media opgevangen worden, de resultaten mochten ook achteraf niet gerecupereerd worden.

Experiment

De zee bleek uitkomst te bieden. Het tij voert immers dagelijks onvermoed materiaal aan waarmee naar hartelust kunst gemaakt kan worden: onedele materialen en dus niet gegeerd door kunstverzamelaars. Materialen die buiten de markt aangeschaft konden worden en dus niet meehelpen aan de verdere ontwikkeling van de verbrandingseconomie. Dat materiaal zou PIAS zich toeëigenen.

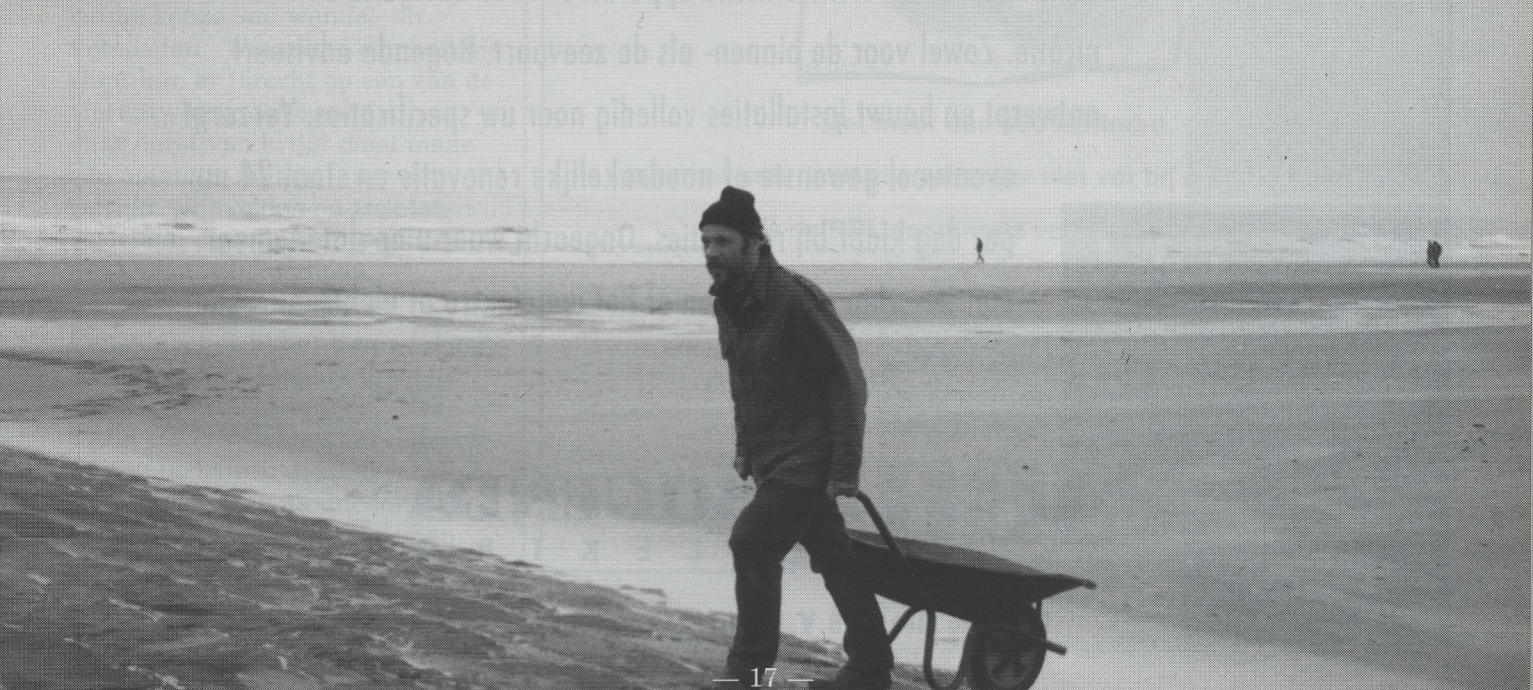
Vanaf november 1996 was er dan ook een nieuw soort strandjutters te zien op de Belgische middenkust: Vanhee en Vandekerckhove waren er in de weer met wrakhout, turfblokken, wieren, schelpen, zand, maar ook met aangespoelde plastic, flessen, kledingstukken... Het werd allemaal naar het PIAS-atelier in Bredene gesleept. Daar kreeg het nieuwe vormen, nieuwe inhoud ook. Niet gehinderd door de vraag of de mensen het wel mooi zouden vinden werd daar vrije kunst geproduceerd. Vervolgens werden de nieuwe kunstobjecten weer naar het strand gebracht. Bij laag water, en het liefst nog in guur weer, werden ze er tentoongesteld; de duur van een getij. Wie zich in die dagen bij nacht en ontij op het juiste moment op het juiste stuk strand gewaagd heeft, heeft daar een 'tafel in turfblokken' (april) gezien, een 'schovers na de oogst' (maart), een 'kegel van wieren' (februari), brandende toortsen (januari), 'onmenselijke ketting' (december), 'cirkel van turf' (november). Menselijke aanwezigheid was zeldzaam op die momenten, de aanwezigheid van cultuurtoeristen en kunstfreaks was er gelukkig onbestaand. En tegen dat het vloed geworden was, was ook het kunstwerk telkens weer verdwenen: ongrijpbaar voor de markt gemaakt. Als we er al een naam aan zouden moeten geven dan zou dat 'ecologisch realisme' zijn. Hetgeen de natuur gegeven had, was door de mens tot cultuur gemaakt en vervolgens aan de natuur teruggegeven: als dat geen maritieme cultuur is!

Bijzonder mooi was het kunstwerk in juni waarbij PIAS een 'lichtscheepje' maakte. Die nacht liet het duo een kaars branden op een stuk wrakhout. Een eveneens op het strand gevonden glazen buis beschermde het lichtje tegen de wind. Met het aftrekkend tij verdween het vlot in een welhaast glijdende beweging in zee. Tot wanneer het lichtje zichtbaar bleef is vandaag nog steeds gespreksonderwerp ten huize PIAS.

L.K. Merate

(*) PIAS is een letterwoord dat de afkorting is van *Paint It Again Sam*, een hint naar de klassieke film Casablanca waarin de al klassieke zin *'Play it Again Sam'* uitgesproken wordt. Het opnieuw bespelen van klassieke thema's was hetgeen PIAS eerst ook deed. Zo organiseerde het koppel een tentoonstelling met pastiches en parodieën op schilderijen met zeemeerminnen (Nieuwpoort 1994). Een volgende tentoonstelling werd gecentreerd rond het fenomeen 'marine' (Oostende 1995). Telkens werd echter ook geprobeerd om de kunstmarkt een hak te zetten. In de eerstvermelde tentoonstelling hingen prijskaartjes aan de schilderijen waarop stond: prijs overeen te komen (potk), een hint naar de wereld van de advertentiebladen, de informatiekranten van de markt. De marines van de tweede tentoonstelling werden marktonvriendelijk gemaakt door op die schilderijen telkens een bootje-in-papier te kleven.

Eén en ander kon niet beletten dat de PIAS-tentoonstellingen telkens een commercieel succes bleken te zijn. Vandaar ook dat de tweede betekenis van PIAS terecht was: een pias is iemand die de burger met zijn fratsen amuseert.

Spanning aan boord, Bogenda's *specialiteit*

Aan boord van schepen bevindt zich heel wat elektrische en elektronische apparatuur. Bogenda legt zich toe op de levering van komplete elektrische installaties van alle bekende merken plus alle componenten en elektronische apparatuur voor navigatie en communicatie. Zowel voor de binnen- als de zeevaart. Bogenda adviseert, ontwerpt en bouwt installaties volledig naar uw specificaties. Verzorgt eventueel gewenste of noodzakelijke renovatie en staat 24 uur per dag klaar bij reparaties. Ongeacht waar u op dat moment met uw schip ook bent en of het om elektro of elektronica gaat.

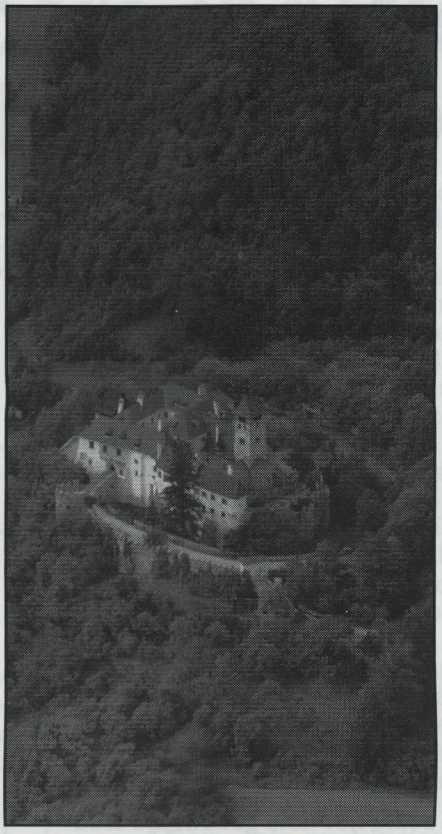
BOGENDA
ELEKTRO

Bogenda Elektro B.V. Mandenmakersstraat 4, 3334 KE Zwijndrecht, Holland.
Telefoon +31 78 610 18 95. Telefax +31 78 610 03 70.

Weg van de grijze Noordzee

Naar de blauwe Donau

WAT DOET EEN Noordzeemens die eens iets anders wil zien dan altijd maar dat water. Wel, hij neemt de wagen en rijdt zo ver mogelijk het land in, almaar verder, en hij houdt niet op vooraleer hij... weeral water ziet. Juul Devocht deed het in Oostenrijk en omdat ze daar geen zee hebben, schreef hij een stuk over de Donau.

Mûhldorf — Het Waldviertel in het het Oostenrijkse Nieröesterreich ligt tussen de Donau en de grens met hetgeen vroeger nog Tsjechosloakije heette. Bossen, wijngaarden, gemoedelijke dorjes... en gastvrije mensen.

Geschiedenis

Wie in dat Waldviertel rondtrekt kan niet anders dan door de geschiedenis reizen: kastelen, abdijen en burchten zijn er evenveel bakens op je tocht.
Aanraders daarbij zijn zeker de abdijen van Melk, Göttweig, Zwettl en Altenburg. Ons maritiem hartje gaat dan weer hevig kloppen in het scheepvaartmuseum van Spitz waar de geschiedenis van de Donau tentoongesteld wordt.
Na zoveel cultuur wil je natuurlijk je benen strekken en dat kan. In het dal en in de wouden is een ruime keuze aan wandel- en fietspaden. Wie graag een balletje slaat kan er terecht op een van de vierentwintig golfbanen en wie daar dorst van krijgt moet maar een ommetje maken langs de talrijke wijnvelden en zich laten verleiden door de bordjes die de 'Heurigen' aankondigen.

Proeven

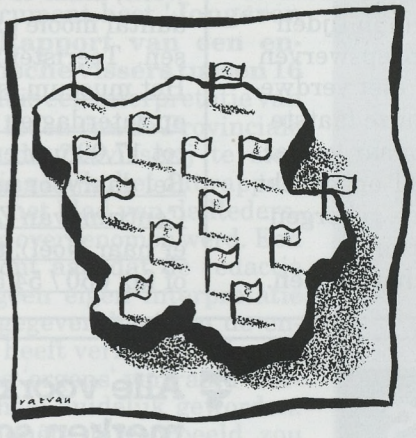
Langelois ligt in het Kempdal en is met z'n 2 200 ha het grootste wijndorp van Oostenrijk. Het *Ursin Haus* verzamelt er dan ook 71 wijnbedrijven die 380 verschillende produkten aanbieden. We kregen er deskundige uitleg en mochten proeven wat we maar wilden.
Op de grens van Wald- en Wijnviertel reden we het stadje Retz binnen. Dat de stad van de wijn leeft is duidelijk... zelfs ònder de grond. Om de wijn te bewaren werden daar 22 kilometer gangen gegraven: 18 meter diep, drie verdiepingen! Je kunt aan dat ondergrondse netwerk een bezoek brengen en ook hier mochten we het proevertje niet afslaan.

Slapen

Slapen deden we in een authentieke burcht (zie foto). Grote delen van *Burg Oberanna* stammen immers nog van de middeleeuwen. Dit unieke hotel vind je in de wijk *Oberanna* van het dorp *Mühldorf* en daar geraak je via *Spitz-aan-de-Donau*.

Juul De Vocht

Wie eens een ander soort water wil zien vraagt eens folders aan de Oostenrijkse dienst voor toerisme, Louizalaan 106/12, 1050 Brussel (tel 02 / 646 06 10). Meer inlichtingen over het Waldviertel kan je ook krijgen van Frans Gruber, Hamerlingstrasse 2 te A-3910 Zwettl, Österreich.

Met meer dan 900 kantoren

over het hele land zijn we zeker niet ver bij u uit de buurt.

Is de BBL daarom de voorkeurbank?

BBL

Schelpencollecties in Vlaanderen III

Het zeegenootschap in de Blankenbergse vuurtoren

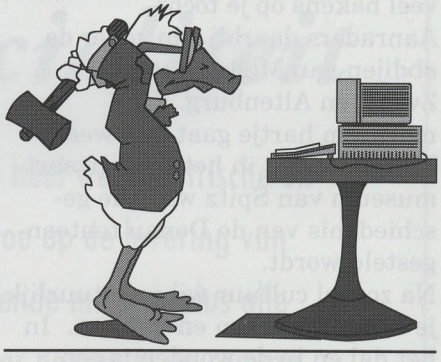
In een speciaal toerisme-nummer van HVB mag Blankenberge niet ontbreken, het Mecca van de Belgische toerist. Maar omdat dit ook een 'dwarsliggend' nummer is, zochten we er een oasa van rust op... jawel in Blankenberge.
In mijn zoektocht naar de verschillende schelpententoonstellingen kreeg ik de tip eens een bezoek te brengen aan hogervermeld vuurtorengebouwtje aan het Blankenbergse oosterstaketsel. Mij heeft het bezoek in elk geval aangenaam verrast. Zeezotten voelen er zich dan ook onmiddellijk thuis: eindelijk een plek waaruit blijkt dat ook wij, Belgen, 'sea-minded' kunnen zijn. Een hart onder de riem is dat zeegenootschap in tijden waarin visserijscheepswerven kwijnen, als ze al niet verdwenen zijn, waarin onze laatste ijslandvaarder almaar verder verloedert, de RMT opgedoekt werd... Maar in de geborgenheid van dat vuurtorengebouwtje kan je herademen.

Veel interessante stukken worden er tentoongesteld. Het centrum mag zich dan ook terecht didactisch en informatief noemen, ook al omdat er 's winters navigatielessen gegeven worden. De bibliotheekboeken zijn alleen ter plekke te raadplegen, maar je vindt er dan ook heel wat over zee, haven, visserij, navigatie en schiemanswerk, botenbouw en maritieme geschiedenis. Geloof me: vrijwel alle maritieme onderwerpen zijn er aanwezig. Ontroerend is de hommage aan zeiler Staf Versluys die de mannen van het zeilgenootschap nooit zullen vergeten.
De schelpencollectie is klein, zoals het hele gebouwtje trouwens, maar er zitten wel een aantal mooie exemplaren tussen. Toeristen: daarheen!
Het museum is gewoonlijk open op zaterdag en zondag van 14,30 tot 17,00 uur en op afspraak. Bel daarvoor naar het Nautisch Centrum van Zeebrugge (vraag er naar Noël): tel.: 050 / 54 67 66 of fax 050 / 54 53 73.

Belgica in Redu

Redu, het bekende boekendorp in Wallonië, waarover HVB vroeger al een reportage bracht (HVB #II 1995) herdenkt de reis van de Belgica en commandant Adrien de Gerlache naar Antarctica. Een tentoonstelling in het gmentehuis herinnert aan het schip dat 100 jaar geleden naar vertrok en aan de gezagvoerder die de eerste overwintering in het zuidpoolgebeid op zijn naam schreef. De tentoonstelling omvat heel wat materiaal uit het Scheepvaartmuseum van Antwerpen. Bij de tentoonstelling die nog tot 17 augustus te bezoeken is hoort een boekje met biografieën van de poolreizigers tussen 1850 en 1960.

IS DIT NU BIJNA GEDAAN MET DAT TOERISME IN DIT VISSERIJ-BLAD!!!

A.P.S.

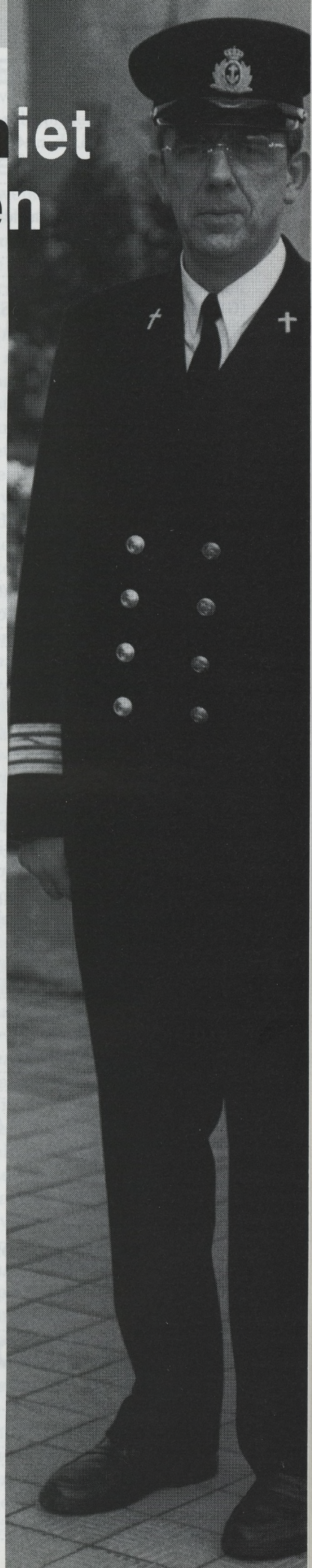
Antwerp Propeller Service
Kruibeeksesteenweg 162
2070 Burcht / Zwijndrecht
Telefoon 03/252 73 42
Telefax 03/252 92 12
GSM 075/67 54 56

- Alle voorkomende reparaties van alle merken scheepsschroeven
- Nieuwe en gebruikte scheepsschroeven
- Alles voor jachten
- Afdichtingen
- Straalbuizen
- Boegschroeven
- Stuurmachines en roeren

Meer dan 50 jaar ervaring

Nu ook in de pers!

De vissersenquête die niet door de pers ingekeken mocht worden

IN DE HIERNAVOLGENDE bladzijden krijgt u een merkwaardig document onder ogen. Officieel heet het *'Vragen, cijfergegevens en persoonlijke bedenkingen van een enquête, gehouden bij Belgische zeevissers tussen 16 en 30 jaar'*. Het is de verwerking van een onderzoek dat tussen mei en juli van dat jaar uitgevoerd werd. De tekst valt onder de verantwoordelijkheid van de *Dienst voor de Zeevisserij* en meer bepaald onder deze van ambtenaar-aalmoezenier *Dirk Demaeght* die het ondertekent.

In het daglicht plaatsen

Behoorlijk op onze pik getrapt omdat we de resultaten maar niet te zien kregen, publiceerden we vorige maand een eigen onderzoek naar deze enquête. Daarbij kwamen nogal wat gegevens aan het licht die nadien voor de nodige opschudding zorgden:

* in de *Provinciale Commissie voor de Zeevisserij* was beslist om de enquête bewust uit de pers en uit de publieke opinie te houden;
* de *Dienst voor de Zeevisserij* legde zich bij die vreemde beslissing neer;
* de enquête bleek verder het initiatief te zijn van een internationale vereniging van katholieke aalmoezeniers (Stella Maris) en verder is er niemand die echt weet wat die organisatie met die gegevens uitvoert;
* aangezien we vermoedden dat de enquête toeliet om in veel gevallen ook daadwerkelijk te zeggen wie er wat geantwoord heeft, wezen we op het gevaar dat bestaat om deze antwoorden voor andere doeleinden te gebruiken; wij kloegen daarbij aan dat de aalmoezenier aan dienstbetoon-arbeidsbemiddeling doet en deze gegevens daarvoor naar willekeur kan aanwenden;
* er bestaat in België een KB dat naast de aalmoezenier ook voorziet voor een onafhankelijk lekenconsulent in de visserij. Dat Koninklijk Besluit wordt bewust niet uitgevoerd;
* bij de voorbereiding van de enquête werd het recht op privacy van de vissers geschonden;
* uit de enquête trok *'men'* de zogenaamde *'conclusie'* dat er dringend een databank voor vissers moet komen;
* het blad van de Rederscentrale publiceerde een bespreking van de enquête. Bij lezing vermoedden we dat er ergens met de interpretatie van de cijfergegevens gesjoemeld was.

Ons onderzoek baarde nogal wat opzien. Lezers belden om bijkomende informatie te geven / te vragen, organisaties zegden actie te gaan ondernemen, politici zouden vragen stellen, collega-journalisten gingen op hun beurt de enquêteresultaten opvragen...

Zelf probeerden we ook nog langs officiële kanalen aan de enquête te geraken. Naar de *Provinciale Commissie voor de Zeevisserij* schreven we bijvoorbeeld een brief waarin we uitdrukkelijk om de gegevens vroegen. We kregen op die brief geen antwoord. Dus gingen we elders op zoek naar de enquête en kregen daarbij twee soorten documenten te zien. Het ene is de hogervermelde bundel (die we op volgende bladzijden afdrukken). Het zijn de naakte totaalcijfers van de enquête.

Een visie opdringen

Een tweede document heet **'Jongeren van de zee, Rapport van een enquête bij Belgische vissers tussen 16 en 30 jaar'.** Dat is een interpretatie van de cijfers die de leden van de Provinciale Comissie voor de Zeevisserij te zien kregen. Na lezing blijkt het dàt rapport te zijn dat door het blad van de Rederscentrale volledig overgenomen werd. Een vergelijking toont aan dat de redactie van dat blad geen eigen interpretatie van de cijfers gegeven heeft en de enquête evenmin heeft verfraaid. Maar... dat de gegevens 'ergens' verfraaid werden is nu ook heel duidelijk geworden. Dat uit de enquête bijvoorbeeld zou blijken dat een grote helft van de vissers de verhouding met de reders goed vindt is wel degelijk een **vervalste voorstelling van zaken**. Het wordt flagrant tegengesproken door de cijfers. Ook uit andere punten blijkt dat de auteur van het rapport geen samenvatting of een enigszins objectieve interpretatie van de enquête op het oog had. Eerder was het de bedoeling om de cijfers te misbruiken om de bestaande vooroordelen bevestigd te zien.

Wie het rapport geschreven heeft is onduidelijk, want de tekst werd niet ondertekend. Dàt men geprobeerd heeft de kluit te belazeren staat nu echter wel vast. Waarom men dat doet, leest u in onze commentaar die naast de enquêtegegevens afgedrukt wordt. ☛

I. IDENTIFICATIE

1.1 LEEFTIJD (1)

Leeftijd	16 - 20	21 - 25	26 - 30	TOT
Aangeschreven vissers	94	129	131	354
Aantal respondenten	39	64	55	158
%	41	50	42	45

1.2 GEBOORTEPLAATS

Plaats	aantal	%
West-Vlaanderen	144	91
Elders in Vlaanderen	11	7
Elders in België	1	1
Buitenland	2	1

(GEBOORTEPLAATS IN WEST-VLAANDEREN) (2)

Plaats	aantal
Blankenberge	59
Oostende	40
Knokke	12
Brugge	10
Nieuwpoort	9
Heist	6
Veurne	4
Koksijde	1
Kotrijk	1
Menen	1
Torhout	1
TOTAAL	144

1.3 WOONPLAATS (3)

(Uitgaande van de drie vissershavens werden drie streken onderscheiden)

Nieuwpoort en omgeving	9	6%	(4)
Oostende en omgeving	48	30%	
Zeebrugge en omgeving	84	53%	
Elders in West-Vlaanderen	3	2%	
Buiten West-Vlaanderen	14	9%	
TOTAAL	158	100%	

1.4.WOONSITUATIE

Eigen domicilie	89	56%
Bij ouders of voogd	63	40%
Op andermans domicilie	4	3%
In jongerentehuis	2	1%
TOTAAL	158	100

1.5 OUDERLIJKE GEZINSSITUATIE (5)

Enige zoon	17	11%
Met broers en zusters	141	89%

Van deze broers en zusters zijn er nog 52 (15%) schoolgaand. 7 (2%) loopt school in het visserijonderwijs. 56 broers (16%) werken in de visserij en 6 oefenen een ander maritiem beroep uit.

1.6 BURGERLIJKE STAAT

Vrijgezel	72	46%
Gehuwd	58	37%
Ongehuwd samenwonend	27	17%
Echtgescheiden	1	0%
TOTAAL	158	100%

1.7 BEROEP VADER

Werkzaam in de visserij	69	44%
Buiten de visserij	89	66% (waarvan13% in een ander maritiem beroep)

(FUNCTIE VAN VISSENDE VADERS)

Matroos	21
Schipper	15
reder opvarende	13
reder aan de wal	9
motorist	6
stuurman	5

1.8 LIDMAATSCHAP VAKBOND

Gesyndikeerd	127	80%
Niet gesyndikeerd	27	17%
Geen antwoord	4	3%
TOTAAL	158	100%

2 BEROEPSSITUATIE

2.1 FUNCTIE AAN BOORD

Matroos	49	31%
Motorist	28	18%
Stuurman	26	16%
Hulpmotorist	14	9%
Schipper	14	9%
Scheepsjongen	10	6%
Lichtmatroos	5	3%
Niet ingevuld	12	8%

COM-MEN-TAAR

Wie de hiernaast afgedrukte cijferreeksen leest, zal zich afvragen waarom deze per se uit de pers moesten gehouden worden. Op het eerste gezicht lijkt het gewoon bijzonder nuttig materiaal te zijn en wel voor elkeen die van verre of dicht iets met de visserij te maken heeft: voor beleidsmensen, sectorverantwoordelijken, journalisten, vissers die zich een algemeen beeld van hun eigen situatie willen vormen, die hun eigen mening, respectievelijk hun situatie, met die van collega's willen vergelijken... Volgens de organisator is het overigens de bedoeling van de enquête om de 'verantwoordelijke instanties en overheid' de noden van de jonge vissers te laten kennen.

Met cijfers kan je alles bewijzen

Maar 'overheid en instanties' hebben het nogal druk . Enige hulp bij het interpreteren van de cijfers is dus geen luxe.
En daar gaat het schoentje al wringen, want het is bekend: met cijfers kan je àlles bewijzen. Vandaar ook dat 'persvrijheid' zo belangrijk is: de ene journalist interpreteert de zaken op zijn manier, de andere reporter heeft er dan weer een andere kijk op en het is aan de lezer om er zijn eigen conclusies uit te trekken. In de visserij speelt HVB zo'n rol. De 'sector' mag nog zo eensgezind naar buiten komen, in HVB zal altijd wel een tegendraadse stem te horen zijn. Het is aan de vissers (en de lezers in het algemeen) om te oordelen wie het bij het rechte eind heeft. Moeilijk? Neen toch.
De *Provinciale Commissie voor de Zeevisserij* heeft er evenwel anders over beslist. Tijdens een vergadering besloot ze om de pers uitdrukkelijk buiten de zaak te houden. Ze zorgde ervoor ☛

TOTAAL	158	100%

2.2 THUISHAVEN

Zeebrugge	94	59%
Oostende	46	29%
Nieuwpoort	4	3%
Breskens (Boekhoute)	4	3%
Geen antwoord	10	6%
TOTAAL	158	100%

2.3 VAARTJAREN (6)

Meer dan 10	38	24%
7-10	31	20%
5-7	22	14%
3-5	18	11%
2-3	13	8%
1-2	14	9%
Minder dan 1	22	14%
TOTAAL	158	100%

2.4 HOEVEEL KEER VAN SCHIP VERANDERD (7)

+ 5 keer	64	41%
5 keer	17	11%
4 keer	9	6%
3 keer	17	11%
2 keer	15	9%
1 keer	18	11%
Nooit	16	10%
Onbekend	2	1%
TOTAAL	158	100%

2.5 REDENEN OM VAN SCHIP TE VERANDEREN

Slecht renderend schip	51	32%
Slecht betaald	43	27%
Te lange reisduur	35	22%
Slechte behandeling en slechte arbeidsvoorwaarden	28	18%
Technische reden	18	11%
Onbekend	7	4%
Andere (8)	57	37%

2.6 SCHEEPSKLASSE WAAROP DE RESPONDENTEN VAREN (9)

Bokkenvisser + 899 pk	78	49%
Eurokotter (tot 300 pk)	18	11%
Bokkenvisser (301-899 pk)	14	9%
Kustvisser (- 300 pk)	9	6%
Bordenvisser	9	6%
Garnaalvisser	5	3%
Bokkenvisser (tot 300 pk)	3	2%
Onbekend	1	1%
Andere (10)	12	8%
TOTAAL	149	95%

2.7 DUUR ZEEREIZEN / AFWEZIGHEID VAN HUIS

30 - 60 dagen	15	9%
15 - 30 dagen	71	45%
10 - 15 dagen	37	23%
4 - 10 dagen	22	14%
1 - 4 dagen	3	2%
12 - 24 uur	11	7%
minder dan 12 uur	1	0%
Onbekend	1	0%
TOTAAL (11)	161	100%

2.8 HOE WERD JE BEZOLDIGD ALS SCHEEPSJONGEN

Fonds + % besomming + drinkgeld	119	76%
Fonds + % op de besomming	17	11%
Fonds	6	4%
Onbekend	4	3%
Anders (12)	9	6%
TOTAAL	155	100%

Uit de gegevens blijkt dat een aantal respondenten in de visserij onmiddellijk als lichtmatroos of motorist startten. Het is ons niet bekend of dat de drie ontbrekende antwoorden zijn.

2.9 AAN HOEVEEL % BEN JE IN DE OPGEGEVEN FUNCTIE (ZIE 2.1) AANGEMONSTERD (13)

Taak	**kustvisser**	Min	Max	Gem.
Schipper-motorist		?	?	?
Schipper		7	10	8,47
Motorist		?	?	?
Assistent-motorist		?	?	?
matroos-motorist		7	10	8,36
Stuurman		7	9	7,90
Lichtmatroos		?	?	?
Matroos		7	9	7,75
scheepsjongen		F + 2	F + 5	F + 4
Taak	**Eurokotter**	Min	Max	Gem.

dat er eigenlijk maar één interpretatie van de cijfers voor handen was: deze die we vorige maand konden lezen in het *Informatieblad van de Rederscentrale*.

Een oefening

Om te kijken welk soort interpretatie dat is, lijkt het ons het beste dat de lezers gewoon een aantal oefeningen uitvoeren. In de tekst die door de commissie onder haar leden verspreid werd lezen we: ***'Vermeldenswaard is nog dat een grote helft vindt dat de relatie tussen de vissers en reders goed is.'*** De eerste oefening bestaat erin dat de HVB-lezers in de hiernaast afgedrukte enquête op zoek gaan naar cijfers die dit aantonen. Mochten ze het, na lang zoeken, opgeven dan kunnen ze overschakelen op de volgende opgave. Vergeet daarbij vooral niet dat de bedoeling van de enquête erin zou bestaan 'de noden van de jonge vissers kenbaar te maken'. In de 'provinciale interpretatie' staat dan dat ***een van de meest acute problemen die zichtbaar worden het ontbreken is van een gecentraliseerde databank waar alle gegevens m.b.t. onder andere reders, vissers, vissersvaartuigen en sollicitaties worden bijgehouden en gemakkelijk toegankelijk gemaakt worden voor alle partijen.*** Zoek vervolgens tussen de cijfers hiervoor de bewijzen! We gaan verder. De rapporteur tovert het volgende uit zijn toverhoed: ***'De analyse van de antwoorden toont aan dat, om het beschikbare potentieel op peil te houden, initiatieven zullen moeten genomen worden om het recruteringsveld uit te breiden. Het mogelijk maken van observatiereizen tijdens de vakantie voor belangstellende jongeren of het inrichten van zeevisserijdagen kunnen daartoe een middel zijn.'*** Observatiereizen en zeevisserijdagen dus. Wie op zoek gaat tussen de cijfers zal ondervinden dat het spreekwoord 'wie zoekt die vindt' in deze van geen tel is. Stel dat HVB uit de enquête zou afleiden dat het verdubbelen van de 'paaie' en een volledig pensioen op 35 jaar de oplossing zou zijn, dan zou dat niet méér 'bij het haar gegrepen' zijn dan hetgeen de rapporteur meent te lezen. En het gaat maar door. Wie de visserij verlaat doet dat volgens de tekst omwille van ***een te laag inkomen, om familiale redenen of het verkiezen van een job 'from nine to five'.*** In de enquête wordt nergens van 'nine to five' gesproken wordt. Weliswaar verkiest 9% van de visserijverlaters voor een job aan wal, maar dat kan er best een met veel overuren zijn (vrachtwagenchauffeur bij- ☛

Schipper-motorist	8	9,25	9
Schipper	7	9,5	9,12
Motorist	8	8,5	8,1
Assistent-motorist	?	?	?
matroos-motorist	?	?	?
Stuurman	7,25	10	7,93
Lichtmatroos	?	?	6
Matroos	6,9	8	7,17
scheepsjongen	?	?	F+4

Taak	**Bokken (tot 300pk)**	Min	Max	Gem.
Schipper-motorist		?	?	?
Schipper		6,85	11	7,98
Motorist		5,85	9,5	7,07
Assistent-motorist		?	?	8
Matroos-motorist		5,5	7,5	6,37
Stuurman		4,85	9,5	6,12
Lichtmatroos		?	?	7
Matroos		4,85	9,5	5,43
scheepsjongen		?	?	?

Taak	**Bokken (300 - 899)**	Min	Max	Gem.
Schipper-motorist		?	?	?
Schipper		6	8,5	7,5
Motorist		5,5	6	5,75
Assistent-motorist		?	?	?
matroos-motorist		5,5	7	6,8
Stuurman		4,5	6	5,25
Lichtmatroos		?	?	?
Matroos		4,5	6	6
scheepsjongen		F + 0	F + 2	F + 1,5

Taak	**Bokken + 899 pk**	Min	Max	Gem.
Schipper-motorist		?	?	?
Schipper		4	7	5,8
Motorist		4	5,8	5,5
Assistent-motorist		4	5,8	4,2
matroos-motorist		4,5	8,5	6,56
Stuurman		3,5	5,8	4,45
Lichtmatroos		?	?	?
Matroos		3,5	5,8	4,45
Scheepsjongen		F + 0	F + 2,5	F + 1,8

Taak	**Plankenvisser**	Min	Max	Gem.
Schipper-motorist		?	?	?
Schipper		6	9,5	7,56
Motorist		?	?	?
Assistent-motorist		?	?	?
Matroos-motorist		?	?	?
Stuurman		4	6,5	5,81
Lichtmatroos		?	?	?
Matroos		4	7	5,81
Scheepsjongen		F + 1	F + 2,5	F + 2

2.10 BEN JE OOIT WERKLOOS GEWEEST

	Ja	Neen
Als scheepsjongen	12	100
(werkloosheid duurde tussen de 2 en 63 dagen)		
In andere functie	63	68
(werkloosheid duurde gemiddeld 20 dagen)		

2.11 RESPONDENTEN DIE DE VISSERIJ VERLATEN HADDEN (Dat waren er 33). De gemiddelde leeftijd van deze uitstappers was 22 jaar en 9 maanden. Het aantal zeedagen varieerde van 15 dagen tot 12 jaar. Het gemiddelde aantal zeedagen was evenwel 1125.

REDENEN (14)

Te laag arbeidsinkomen	11	33%
Familiale omstandigheden	6	18%
Werk aan wal	3	9%
Terug naar school	3	9%
Ongunstige arbeidsvoorwaarden	3	9%
Geen goed schip	2	6%
Andere (15)	20	61%

2.12 ANDERE (vroegere) BEROEPEN (16)

Nooit ander beroep uitgeoefend	125	79%
Wel ander beroep uitgeoefend	22	14%
TOTAAL	147	93%

3. BEROEPSKEUZE EN -VORMING

3.1 HOUDING VAN DE OUDERS

	Moeder	Vader
Positief	103 (65%)	102 (65%)
Negatief	19 (12%)	14 (9%)
Onverschillig	28 (18%)	23 (15%)

Negatieve houding wordt ingegeven door:

angst voor gevaren	14

voorbeeld). Overigens gingen er evenveel terug naar school en zegde ook al 9% dat ze de visserij verliet omdat de arbeidsomstandigheden ongunstig waren. Vraag is dus waarom het rapport de ene 9% belangrijker vindt dan de andere... en dat dan nog eens verminkt ten tonele voert. De rapporteur meent verder geleerd te hebben dat i***n vissersgezinnen de traditie niet meer bestaat om de kinderen naar de visserij te sturen.*** Kan zijn, maar uit de enquête leert de lezer iets anders. 43,6% van de respondenten heeft een vader die in de visserij werkt. Daarenboven is er nog eens 13,2% waarvan de vader een ander maritiem beroep uitoefent. De respondenten hebben 169 broers waarvan er een derde in de visserij werkt of in een ander maritiem beroep. Met andere woorden: in vissersgezinnen bestaat wel degelijk, zo lijkt het toch, nog een traditie 'om de kinderen naar de visserijschool te sturen'.

Merkwaardig is ook volgende volzin uit het enquêterapport: **'Belangrijk is vast te stellen dat zowat 50% van de leerlingen die een opleiding genoten hebben aan een zeevisserijschool een verdere maritieme loopbaan hebben uitgebouwd in aanverwante maritieme sectoren zoals de sleepdiensten, baggerschepen of loodswezen, waarmee duidelijk aangetoond is dat er nog leven is na de zeevissersloopbaan'**. Wij willen het allemaal best geloven, behalve dan... dat dit uit de enquête af te lezen zou zijn!

Waarom

Bovenstaande voorbeelden tonen alvast één ding aan. Het rapport heeft in geen geval de bedoeling ons op de hoogte te brengen van de noden van de jonge vissers. En als de 'overheid en de instanties' via die tekst al een beeld te zien krijgen is het eerder dat van een sector waar er weliswaar enkele probleempjes zijn, maar waar voor de rest alles naar wens verloopt. Het financiële probleem dat uit heel veel antwoorden blijkt zou als het ware toevallig de enquête binnengeslopen zijn (de visprijzen waren*'in de periode dat de enquête liep beduidend lager dan heden'*). Het rapport stipt aan dat meer dan de helft van de respondenten in de visserij wil blijven. Weliswaar ervaren deze een aantal zaken als moeilijk, maar die zijn 'eigen aan het vissersberoep'. Opgesomd worden: gemis aan vrouw en kinderen, broers en zusters... Kortere afwezigheden zijn, zo zegt het rapport eigenlijk, voor Belgische vissers onhaalbaar, want : twee maanden van huis zijn is eigen aan het beroep (en dus geen ☛

hard en gevaarlijk leven 12
'hogere' ambities voor de zoon 7
voorkeur voor beroep aan wal 4
vissersberoep als 'ratteval' 4
financiële redenen 2
andere (17) 3

3.2 HOE TOT HET BEROEP GEKOMEN (18)

Persoonlijke roeping ..... 71 ..... 45%
Familietraditie ..... 69 ..... 44%
Goed vissersinkomen ..... 23 ..... 15%
Om den brode ..... 19 ..... 12%
Een apart werk en leven ..... 12 ..... 8%
Schoolleven interesseert niet . 9 ..... 6%
Schoolmoe ..... 6 ..... 4%
Anders studies te zwaar ..... 2 ..... 1%
Geen werk aan land ..... 2 ..... 1%
Bij gebrek aan iets anders ..... 1 ..... 0%
Andere reden (19) ..... 10 ..... 6%
TOTAAL (20) 224

3.3 ONDERWIJS (21)

Visserijonderwijs

De Golfbreker Heist ..... 80 ..... 51%
John Bauwens Oostende ..... 29 ..... 18%
Paster Pype Oostende ..... 29 ..... 18%
Ibis Bredene ..... 23 ..... 15%
PMI Heist ..... 7 ..... 4%

Ander onderwijs: Vakschool: 9 diploma A4 (bso) / 11 diploma A3 (tso) / 7 diploma A2 (tso). Humaniora: 18 diploma lager secundair (aso) / 8 diploma hoger secundair (aso)

3.4 behaalde certificaten, getuigschriften en brevetten: 106 brevet scheepsleerjongen / 93 beperkt certificaat radiotelefonie / 80 betuigschrift bedrijfsbeheer / 72 brevet aspirant ter visserij / 59 brevet motorist ter kustvisserij (300 pk of 221 kW) / 51 getuigschrif eerste graad S.O. / 45 brevet matroos - motorist / 41 certificaat cebec / 29 brevet motorist (1500 pk) / 27 getuigschrift tweede graad TSO / 20 brevet aspirant ter kustvisserij / 20 brevet schipper ter visserij / 5 brevet schipper ter kustvisserij / 3 getuigschrift tweede graad beroepszeevisserijonerwijs / 5 niets van deze opsomming.

20 antwoorden gaven aan dat er een opleiding in het zeevisserij begonnen was die evenwel niet afgemaakt werd.

3.5 WAARDERING VAN HET GENOTEN VISSERIJONDERWIJS (22)

Zeer goed: ..... 38 ..... 24%
Goed ..... 85 ..... 54%
Minder goed ..... 19 ..... 12%
Slecht ..... 6 ..... 4%
Geen opinie ..... 8 ..... 5%
TOTAAL ..... 156 ..... 99%

3.6: 66 (41%) hebben soms nog contact met de visserijschool, 17 (11%) geregeld en 66 (41%) nooit meer. TOTAAL: 149. (23)

3.7: 52 (33%) der respondenten wensen in de toekomst geen brevet meer te halen. 95 (60%) wens dat wel. TOTAAL: 147. (24)

3.8 WAARDERING OPLEIDING SCHEEPSJONGEN AAN BOORD (25)

Zeer goed: ..... 39 ..... 25%
Goed ..... 79 ..... 50%
Minder goed ..... 12 ..... 8%
Is geen opleiding ..... 9 ..... 6%
Slecht ..... 1 ..... 1%
Geen opinie ..... 6 ..... 4%
TOTALEN ..... 146 ..... 94%

4. HOUDING t.o. HET BEROEP

4.1 HOE BESCHOUW JE JE CARRIERE (Meerdere antwoorden mogelijk)

Ik blijf zolang het kan ..... 77 ..... (49%)
Ik blijf tot ik werk aan land vind ..... 23 ..... (15%)
Ik ga weg zo vlug ik kan ..... 13 ..... (8%)
Ik doe het maar enkele jaren meer ..... 13 ..... (8%)
Andere (26) ..... 36 ..... (23%)

4.2 HOE WERD JE ALS SCHEEPSJONGEN BEHANDELD

Goed ..... 77 ..... 49%
Afhankelijk van bemanning ..... 48 ..... 30%
Als slechts een leerjongetje ..... 14 ..... 9%
Als klusjesman ..... 8 ..... 5%
Als slechts een mannetje dat niets kent/kan .. 8 ..... 5%
Als slechts een zeeman meer ..... 7 ..... 4%
Slecht ..... 3 ..... 2%
Andere (26) ..... 5 ..... 3%

4.3 WELKE TAKEN VERVULT DE SCHEEPSJONGEN

Hulp aan dek .... Vis oprapen, wassen, gutten 135
..... IJs scheppen en of kappen 132
..... Materiaal aanbrengen 129
..... Vis sorteren en wegbergen 116

'Het is het oude bekende refrein: je mag volgens sommigen alleen maar positieve berichten over de sector uiten. Dáárom moest de enquête ook uit de pers blijven. Dat refrein mocht vooral niet verstoord worden door welk couplet dan ook.'

kwestie van een reorganisatie van dat beroep, hetgeen ook een standpunt zou kunnen zijn).

Eerder dan een instrument te maken dat de noden van de jonge vissers kenbaar maakt, was het blijkbaar de bedoeling zichzelf te overtuigen dat het allemaal nog zo'n vaart niet loopt. Het is het bekende oude refrein: je mag volgens sommigen alleen maar positieve berichten over de sector uiten. Dáárom moest de enquête vooral ook uit de pers blijven. Dat refrein mocht vooral niet verstoord worden door welk couplet dan ook.

Meelopers

Voor de rest had iedereen ook zo zijn eigen redenen om de enquête diep in de schuif te steken. Bijvoorbeeld omdat ze erin geslaagd waren in het rapport een eigen item in te lassen: *onderwijsmensen, vakbondsvertegenwoordigers...* Voor *schooldirecteur* Dewinter is de pers in elk geval de gebeten hond. De visserijschoolfusie heeft immers een negatieve pers gekregen, hetgeen volgens Dewinter dan weer invloed had op het leerlingenaantal. De *Dienst voor de Zeevisserij* kan met de enquête verder ook niet echt iets aanvangen, want ze is, op zijn zachtst gezegd, niet erg wetenschappelijk. Alleen al de reken- en telfouten die wij genoteerd hebben, zijn voldoende om elke student 'in september te laten terugkomen' (de deetee-fouten in het rapport trouwens ook). De vraagstelling is evenmin hetgeen je van een zinnige enquête verwacht. Over het visserijonderwijs kon je bijvoorbeeld wel meedelen dat je het 'zeer goed' vond, maar niet 'zeer slecht'. Soms tellen we een totaal van 158 antwoorden van evenveel respondenten, maar soms ook 156 of zelfs... 160. Waarom dit zo is, blijft totaal onduidelijk. De keuzemogelijkheden zijn in veel gevallen onduidelijk: wat is het verschil tussen een scheepsjongen die 'als slechts een leerjongentje' behandeld wordt, een die 'als slechts een mannetje dat niets kent en kan' behandeld wordt en een die 'slecht' behandeld wordt? Wat is het verschil tussen een visser die 'wil geld verdienen' en een die 'wil de kost verdienen zonder meer'. Welk verschil is er tussen 'gemis aan vrouw en kinderen', 'eenzaamheid' en 'zich niet kunnen ontplooien op persoonlijk, sociaal en maatschappelijk vlak'? Sommige vragen ☛

..... Korre inhalen	107	
..... Schackles draaien	103	
..... Netten herstellen	88	
..... Andere (26)	44	
Onderhoud ..... Reinigingswerk	136	
..... Schilderen	22	
..... Andere (26)	13	
Aanleren van ..... Wachtlopen	134	
..... Huishoudelijk werk aan boord	112	
..... Andere (26)	4	

4.4 AANTREKKELIJKE KANTEN VAN HET BEROEP

Financieel interessant	88	56%
Leven/werk in open lucht	79	50%
Weinig kans op werkloosheid	50	32%
Interessant beroep	42	27%
Veel kans op doorstroming	14	9%
Andere (26)	12	8%

4.5 WERKVOORWAARDEN DIE HET BEROEP LASTIG MAKEN

Te lange reizen / te lang van huis	69	44%
Geen vast loon	61	39%
Veel werkuren	53	34%
Weersomstandigheden	48	30%
Risico's en veiligheid	43	27%
Gebrek aan gezelligheid en intimiteit	18	12%
Het werk is helemaal niet lastig	17	11%
Andere (26)	11	7%

4.6 BLIJF JE IN DE VISSERIJ

Waarschijnlijk wel	66	42%
Waarschijnlijk niet	30	19%
Zeker en vast	29	18%
Geen opinie	17	11%
Zeker niet	16	10%
TOTAAL	158	100%

4.7 WIE 'ZEKER EN VAST' BLIJFT EN 'WAARSCHIJNLIJK WEL': VOORKEURSFUNCTIE

Schipper	35	37%
Motorist	28	29%
Matroos	24	25%
Reder	16	17%
Stuurman	15	16%
Hulpmotorist	9	9%
Lichtmatroos	1	1%
Geen opinie	5	5%
TOTAAL (27)	133	

4.8 PROBLEMEN m.b.t. DE LEVENSVOORWAARDEN (twee aanduiden)

Gemis aan vrouw en kinderen	75	47%
Gemis aan familie (ouders, broers...)	62	39%
Gemis aan vriend en vriendin	49	31%
Gebrek aan sociaal en persoonlijk leven	30	19%
Eenzaamheid	20	13%
Leiden van een marginaal leven	20	13%
Andere (26)	13	

4.9 PERSOONLIJKE REDENEN OM TE BLIJVEN VAREN (meerdere)

Geld verdienen	67	42%
Ik hou van de zee	57	36%
Voorbereiding op stichten familie	39	25%
Kostwinning zonder meer	35	22%
Ik zou werk aan wal niet gewoon worden	29	18%
Gebrek aan werk aan land	14	9%
Ik wil reder worden	11	7%
Ik wens een goed pensioen	9	6%
Geen opinie	11	7%
Andere (26)	9	

4.10 WIE OP VRAAG 4.6 'WAARSCHIJNLIJK NIET' EN 'ZEKER NIET' GEANTWOORD HEEFT: WAARVAN HANGT UW BESLISSING AF:

Arbeidsinkomen	33	21%
Partner	26	16%
Uitzicht op werk aan wal	16	10%
Andere (26)	19	
Geen opinie	10	6%
TOTAAL (27)	104	

5. HOUDING TEGENOVER FONDS VOOR SCHEEPSJONGENS (28)

6. ALGEMEENHEDEN

6.1 BELANGRIJKSTE PROBLEMEN IN DE VISSERIJ

Meer werken voor minder verdienste (te lage afslagprijs) ...	110	70%

zouden verder opgesplitst antwoordverschillen kunnen geven. De vraag wat men van 'de praktische en schoolse opleiding' van de visserijschool vindt is tweeledig. Uitgesplitst zou ze misschien een verschil laten zien. 70% van de respondenten vindt een van de belangrijkste problemen in de visserij: *'men moet meer werken om dezelfde kost te verdienen (te lage afslagprijs)'*. Vraag die ik me daarbij stel: zijn er geen vissers die vinden dat ze *teveel moeten werken om dezelfde kost te verdienen (omdat de scheepsmotoren sterker geworden zijn)*, of *(omdat het rendement opgedreven wordt)*... Ik wil maar zeggen: ook daar was een uitgesplitste vraagstelling zinvol geweest. En zo is er nog van alles op te merken op de vragen en op de manier waarop de antwoorden geturfd werden. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat de enquête waardeloos is, verre van! De aalmoezenier heeft ongetwijfeld zijn kennis over elk van de vissers op een bijzonder hoog niveau gebracht. En voor alle commissieleden is deze enquête-ervaring al bij al een bijzonder nuttige les geweest: openbaarheid van bestuur, nieuwe politieke cultuur, persvrijheid, recht op informatie... Het zijn holle woorden, tenzij ze in de dagelijkse praktijk hard gemaakt worden. En dat was hier duidelijk niet het geval. De *politici* die in die commissies aanwezig zijn zeggen dat ze daar het algemeen belang dienen. Dat ze dat dan maar eens beginnen doen!

Flor Vandekerckhove

Onze verklarende noten bij de enquête

(1) De enquêteresultaten vermelden de cijfers per leeftijdsjaar. Ze werden door ons in vijfjaarlijkse categorieën verwerkt.
(2) De gegevens vermelden voor alle respondenten (= zij die geantwoord hebben) ook afzonderlijk de gemeente van geboorte. Deze buiten West-Vlaanderen werden door ons weggelaten.
(3) In de officiële resultaten wordt ook vermeld welke gemeentes bij welke streek horen. Die vermelding werd door ons weggelaten.
(4) De percentages die in de officiële resultaten vermeld werden, kloppen niet volledig met de absolute cijfers. Wij gingen ervan uit dat deze laatste juist zijn en pasten de percentages aan.
Voor heel de enquête werden de percentagecijfers na de komma door ons afgerond.
(5) De enquêteresultaten vermelden uitgebreid en afzonderlijk hoeveel zusters respectievelijk broers de respondenten hebben. Uiteindelijk komt de organisator tot de conclusie dat er in deze gezinnen 3,4 kinderen per gezin zijn. In deze waar vader reeds in de visserij werkzaam was/is is dat gemiddelde 4.
(6) Percentages kloppen niet volledig met de absolute cijfers. percentage werd bijgevolg door ons aan deze laatste aangepast.
(7) Bij het narekenen van de totalen bleken zowel de absolute cijfers als de percentages niet te kloppen. Ze werden zo goed mogelijk door ons aangepast.
(8) De resultaten vermelden onder de rubriek 'andere' 26 aparte redenen. Aangezien er niet bij vermeld wordt hoeveel keer deze als antwoord gegeven werden, nemen we ze hier niet op.

In belangrijke beslissingen geen rekening met vissers	73	46%
EU, Europa, Brussel, Blauwe Europa	50	32%
Gebrek aan jongeren	35	22%
Gebrek aan solidariteit tss. vissers	25	16%
Gebrek aan solidariteit tss. reders	25	16%
Willekeur in paaie-overeenkomst met reder	21	13%
Niet waarderen scheepsjongens	21	13%
Geen mening	6	4%
Er zijn geen problemen	2	1%
Andere (26)	11	

6.2 WAT MANKEERT ER MEEST IN DE VERHOUDING tss. VISSERS

Respect	38	24%
Vertrouwen	38	24%
Solidariteit	33	20%
Niets	27	17%
Begrip	24	15%
Vriendschap	22	14%
Dialoog	9	6%
Geen opinie	39	25%
Andere (26)	7	

6.3 RELATIE TUSSEN VISSERS EN REDERS

Uitstekend	1	0%
Zeer goed	10	6%
Goed	56	35%
Middelmatig	56	35%
Slecht	12	8%
Zeer slecht	6	4%
Geen opinie	6	4%
Andere (26)	13	8%
TOTAAL (29)	160	100%

6.4 NOOD AAN COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST (CAO)

Ja	63	40%
Neen	33	21%
Geen opinie	59	37%
Andere (26)	1	1%
TOTAAL (16)	156	99%

6.5 NOOD AAN APARTE VAKORGANISATIE VOOR VISSERS (4)

Ja	108	69%
Neen	15	10%
Geen opinie	32	20%
TOTAAL (16)	155	99%

6.6 INDIEN DE VERHOUDING REDERS - VISSERS NIET GOED IS, GEEF DAAR DAN TWEE REDENEN VOOR

Reders eigen belang primeert	42	27%
Trekt teveel kosten af en ons % komt van de overschot	41	26%
Reder is nooit tevreden	38	24%
Ontslagregeling deugt niet	37	23%
Te lange zeereizen	35	22%
Gebrek aan respect voor vissers	32	20%
Mening van vissers telt niet	20	13%
Reder houdt geen rekening met familiale situatie	20	13%
Reder trekt zich van ons niet teveel aan	13	8%
Reder heeft weinig contact met zijn vissers	11	7%
Gebrek aan vertrouwen	7	4%
Houdt zich niet aan loonovereenkomst	5	3%
Valt niet mee te praten	5	3%
We krijgen alleen maar onder onze voeten	4	3%
Na deeltijdse leerperiode nam hij me niet meer aan	4	3%
Andere (26)	19	12%

6.7 OORZAKEN GEBREK VEILIGHEID OP ZEE

We moeten blijven vissen, ongeacht het weer	73	46%
Vissers zijn niet bezorgd om veiligheid	39	24%
Onvoldoende steun van overheidswege	26	16%
Menselijke persoon telt niet	18	11%
Er is geen gebrek aan veiligheid	13	8%
Gebrek aan coördinatie in hulpverlening	5	3%
Geen opinie	11	7%
Andere (26)	14	

6.7 HOE MEER VEILIGHEID

Voor elk schip reddingsoefeningen op zee	54	34%
Uitgebreidere cursussen EHBO, duiken…	50	32%
Kunnen zwemmen verplicht maken	49	31%
Grotere controle op reddings- en veiligheidsploegen	25	16%
Voortdurend helikopter ter beschikking	24	15%
In de visserijzones een schip met verpleger aan boord	20	13%
Er is genoeg veiligheid	13	8%
Geen opinie	12	8%
Andere (26)	20	

Als laatste punt van de enquête werd de respondenten de kans gegeven om iets persoonlijks te vermelden. (28)

(9) Totalen van de percentages en van de absolute cijfers blijken niet te kloppen met het totaal aantal respondenten. Wellicht komt dat doordat sommigen op het ogenblik van de enquête niet meer ter visserij voeren en dat ook zo vermeld hebben. Onder de rubriek 2.11 vonden we dat 33 respondenten op het ogenblik van de enquête de visserij verlaten hadden.Het document 'Jongeren van de zee, rapport van een enquête bij Belgische vissers tussen 16 en 30 jaar' vermeldt eveneens dat 33 respondenten op het ogenblik van de enquête de visserij al verlaten hadden. 'Hun antwoorden zijn niet opgenomen en verwerkt bij de vragen die betrekking hebben op de actuele beroepservaring'. Dat kan uiteraard (ook voor verdere vragen) mee verklaren waarom het totaal aantal antwoorden minder is dan 158. Dat zou vooral gelden in de rubriek 4.

(10) Vooral scheepstypes buiten de visserij.

(11) Aantal antwoorden blijkt groter te zijn dan het aantal respondenten.

(12) De enquête vermeldt een aantal andere betalingswijzen. Omdat er geen percentages bij vermeld worden, nemen we ze niet op in deze lijsten.

(13) Enquête liet blijkbaar niet toe hierover een volledig beeld te krijgen. Niet alle vermelde functies worden overigens op alle types vaartuigen ingevuld.

(14) Totalen stemmen niet overeen met het aantal respondenten dat op het ogenblik van de enquête de visserij verlaten had. Waarschijnlijk gaven verschillende mensen meer dan één reden op.

(15) Enquêteresultaten wijzen op nog 12 'andere' redenen die door 20 mensen gegeven worden. Zij werden hier niet opgenomen.

(16) Het is ons niet bekend waarom de totalen van deze rubriek niet kloppen. Misschien heeft een aantal mensen niet op deze vraag geantwoord, maar we vinden hierover in de enquête niets terug. Zie ook (9).

(17) Van die 3 antwoorden zegt het rapport: 'Overwegend het verlies van familieleden zee en de onzekerheid van de toekomst.'

(18) Sommigen geven meer dan een reden.

(19) Op de enquêteformulieren werden door tien vissers nog acht andere antwoorden geschreven.

(20) Meerdere respondenten hebben meer dan een antwoord gegeven.
15 respondenten bezochten meerdere visserijscholen. Het enquêterapport vermeldt de opmerkelijke overgangen (hier niet opgenomen).

(21) Het verslag laat ons niet toe te oordelen hoeveel respondenten wel en hoeveel desgevallend *niet* de visserijscholen bezocht hebben. Uit noot (22) kan blijken dat 156 respondenten de visserijscholen bezochten. Voor wat het niet-visserijonderwijs betreft vermeldt de enquête over welke opleidingen het gaat (hier niet opgenomen).

(22) Het rapport maakt ons niet duidelijk waarom de antwoorden stranden op 156 (99%). Eerst dachten we dat de resultaten de 'zeer slecht'-antwoorden niet vermeld had, maar een blik op de vragenlijst leerde ons dat 'zeer slecht' (i.t.t. 'zeer goed') niet tot de opties behoorde. Zie ook (20).

(23) Ook hier wordt ons niet duidelijk gemaakt waarom de totalen er dusdanig uitzien. Misschien heeft een aantal respondenten deze vraag opengelaten omdat de keuze tussen 'soms' en 'geregeld' hen niet duidelijk was (ons is ze dat trouwens evenmin. Waarschijnlijk bedoelt de enquêteur met het eerste 'sporadisch' en met het tweede 'regelmatig'). Zie ook (9).

(24) We vermoeden dat 11 deelnemers dat in het ongewisse gelaten hebben. Misschien speelt hier ook (9) mee en hebben wel in aanmerking komende respondenten meer keuzes ingevuld. Bij degenen die wel nog een brevet willen halen vermeldt de enquête welk dat dan is. (Hier niet opgenomen. Vermelden we alleen dat uit 40 antwoorden blijkt dat het brevet van schipper ter visserij bijzonder gegeerd is.)

(25) Het enquêterapport maakt ook hier niet duidelijk waarom er dit keer slechts 146 antwoorden komen van 158 respondenten. Des te eigenaardiger omdat ook als antwoord 'geen opinie' kon vermeld worden, of hebben 12 vissers die nooit scheepsjongen geweest zijn de vraag overgeslagen? Het ziet er dus hoe langer hoe meer naar uit dat veel vissers nogal wat vragen onbeantwoord gelaten hebben. Het is in elk geval slordig van de enquêteur om dat in de resultaten niet telkens te vermelden.

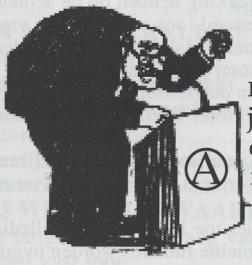
(26) Onder de rubriek worden in het enquêterapport nog een aantal antwoorden geformuleerd (hier niet opgenomen.)

(27) Sommige respondenten stipten klaarblijkelijk verschillende mogelijkheden aan.

(28) Plaatsgebrek bracht ons ertoe het hoofdstuk m.b.t dit onderwerp weg te laten. Ongetwijfeld komen wij daar later op terug.

(29 Onbegrijpelijk is dat het aantal antwoorden hier het aantal respondenten overtreft. Beetje gesjoemeld met de antwoorden?

De Laatste Vuurtorenwachter

ONZE MAATSCHAPPIJ is een sick joke, zo zeg ik dat al enige maanden en zo zeg ik het al weder. Dat is immers alweer eens het vriendelijkste dat ik kan bedenken nadat ik een krantenartikel gelezen had over *'Goedkoop waspoeder voor de allerarmsten'*.
Wat blijkt? Tot gisteren richtten de fabrikanten van wasprodukten hun pijlen op burgers die over genoeg inkomsten beschikken om naar de hypermarkt te gaan, heu rijden.
Dat ging zo allemaal zijn bekende VTM-gangetje tot... de peedeegee van *Unilever* zich luidop de vraag stelde: *'En al dat gepeupel in de ontwikkelingslanden dat niet geabonneerd is op Schöner wohnen... waarmee wassen die hun lompen eigenlijk?'* Bleek dat zijn goedbetaalde meesterslaven bij het aanhoren van deze goedgeplaatste vraag met de mond vol — gouden, maar toch — tanden zaten.
En kijk, 's anderendaags toog een aantal ondergeschikte loonslaafjes naar de onderkant van de samenleving. Met trots volbrachten zij de taak van spionagediensten van de wasmiddelenindustrie. Zij overwonnen hun vrees voor vuile mensen en staken in de *bidon villes* de voet tussen de deur... gesteld dat daar deuren zijn natuurlijk. En ze vroegen het op het krapuul af: WAARMEE WAST GIJ UW SLUNSEN?
Het uiteindelijke resultaat van dit marktonderzoek is WHEEL! Zo heet immers het nieuwe produkt dat heden speciaal voor de allerarmsten in de ontwikkelingslanden gemaakt wordt. WHEEL is dan ook veel goedkoper dan OMO en wast witter dan Kitekat. Ge koopt het niet in de winkel maar op een straathoek. De publiciteit wordt gevoerd met muurschilderijen waarop ge een soortement Indische Jan Theys ziet met één tonnetje Wheel en twee stenen. En ja hoor, dat goor mens uit de goot kiest na enig twijfelen voor... WHEEL.
Dat is allemaal heel beschamend, vind ik. Maar dat vindt *Unilever* dan weer niet. In plaats van deze schaamteloze daad zo onopgemerkt mogelijk te laten voorbijgaan, bazuinen ze het juist uit. *'Ook de lagere inkomensgroepen vormen een potentieel winstgevende markt'* zo jubelen en juichen ze.
En wat méér is: concurrent *Procter & Gamble (P&G)* had daar nooit aan gedacht, zodanig dat *Unilever* op zijn eentje heel de markt van de derde wereld aan het inpakken is. Enorme markt, want de derde wereld wordt ook almaar groter.
Lang zal dat natuurlijk niet duren, want bij *P&G* wordt nu ongetwijfeld zwaar op een antwoord gebrainstormd. Laat ons het op komst zijde *P&G*-antwoord bijvoorbeeld WHOOL noemen. Dan krijgt ge van de weeromstuit natuurlijk WHEEL VERNIEUWD, waarna WHOOL MET BLAUWE KORRELS aan de beurt komt en dan weer WHEEL REVOLUTIONAIR...
En zo, beste lezertjes, verspreidt de Westerse cultuur zich verder en verder tot zij geheel de aardkloot bestrijkt en dat tot in het einde der tijden amen. (Waar staat de kotszak hier eigenlijk?)

Over aardkloten gesproken. In de *Oostendse Havenkrant* krijgt uw Laatste Vuurtorenwachter er weer duchtig van langs. Omdat ik hier ocharme één keer in de maand mijn gedacht zeg vernoemt de columnist van dat blad — alias de Oostendse scribent Mr. D. Crabeels — mij in één adem met perfessor Hermans, met voer voor psychologen Mulisch (70), met de in havenmiddens alombekende homofiel Foucault, en vooruit met de hele communistische partij, ook met een gelukkig niet nader vernoemde katholiek, met de politiehond Fouché, met links en, aangezien al de links-rechtstegenstellingen volgens die schrijvelaar niet meer bestaan, tegelijk ook met rechts... en godbetert met ene heer Moederkoek. Verder ontwaart hij in mij een macrobiotieker, ja zelfs een new ager, daarenboven ziet hij enige verwantschap met zowel de slimme Ernest Mandel als het domme Vlaamsch Blok, nog verder legt hij mijn contacten bloot met ene Amanda (de zuster van Yolanda?), de Vierde Internationale, Vonk (derde provinciale?), flutmagistraat Wathelet, tante Mieke Vogels, meer naar het zuiden met Führer Le Pen en, meer naar het noorden met havengebruiker Schopenhauer. Dan hebben we het nog niet gehad over de diersoorten.
Intellectuele eerlijkheid gebiedt me bij dit alles de moeilijke vraag te stellen: *wat bedoelt die mens eigenlijk?* Wel, voor zover ik het begrijp wil die zondagscolumnist bewijzen dat hij daar allemaal bóven staat. Hetgeen hem in de onmiddellijke nabijheid van het Vorstenhuis brengt. Helemaal rechts dus. Alwaar wij hem voortaan graag situeren.

Wie wil weten waarom het met de Oostendse havens nooit meer goed komt en hoe het gesteld is met de Afrikaanse en Oostendse nonchalance leest het satirische blad 'De Oostendse Havenkrant'.
Te bestellen door 500 frank te storten op nummer 380-0068175-55 van *vzw Oostendse Havengemeenschap*. Een abonnement telt vier nummers.
Veiligheidhalve kan ook een proefnummer besteld worden: 125 frank op dezelfde rekening. Vermeld daarbij: *'Le canard déchaîné'*.

'Vissers op de vlucht' opnieuw op televisie

Op maandag 25 augustus om 21 uur zendt BRTN-TV2 de documentaire 'Vissers op de vlucht' opnieuw uit in het programma 'Document'. Het programma werd reeds een eerste keer uitgezonden op 13 januari.
'Vissers op de vlucht' omvat een reportage over de uittocht van de Oostendse vissers in mei 1940. De programmamakers trokken met enkele getuigen een week lang rond in Frankrijk (Fécamp, Dieppe) en Engeland (Fleetwood, Brixham, Penzance, Newlyn) waar heel wat herinneringen uit de oorlogsjaren naar boven kwamen.

Oceanografische apparatuur

Nog tot 3 september bevindt zich in het Westelijk Centrale deel van de Noordzee oceanografisch materiaal ter hoogte van volgende coördinaten: 55°00.0'N 02°00.0'E / 55°42.5'N 02°00.0'E / 55°10.0'N 00°00.0'. De instrumenten werden daar geplaatst door het Britse 'Centre for Environment, Fisheries and Aquaculture Science' (CEFAS). De plaatsen werden afgebakend met gele boeien (2 meter ø). Vaartuigen worden verzocht vier kabels afstand van de boei te houden ten einde de werking van de instrumenten niet te schaden.

Algemeen Boerensyndikaat vraagt Vlaamse Vissersbond

De jaarvergadering van de Vlaamse Vissersbond die gepland was voor donderdag 26 juli werd afgeblazen omdat de voorzitter op dat ogenblik verplichtingen in het buitenland bleek te hebben. Bij de VVB konden we verder vernemen dat deze redersorganisatie blijft aandringen op officiële erkenning als producentenorganisatie. Omdat de Belgische regering een eerdere aanvraag afgewimpeld had, werd door de vissers voor de Raad van State een gerechtelijke procedure gestart. De raadsman van deze dissidente reders verwacht een uitspraak in september.
Merkwaardig is ook dat het Algemeen Boerensyndikaat (Drietand) de VVB gecontacteerd heeft met de vraag zich bij deze landbouwersorganisatie (en concurrent van de Boerenbond) aan te sluiten. De VVB houdt evenwel de boot af.

Renaud steeds bereikbaar : semafoon 07/ 32 99 57 1

Scheepsdiesel
RENAUD
BVBA Vantorre - Devinck

snelle service & voordelige tarieven

H.Baelskaai 8, 8400 Oostende
Tel : 059/32 28 75 - Privé : 050/51 48 79 - Fax 059/32 56 59

- **leidingwerk**
- **Slibwaywerken**
- **las- en brandwerk**
- **opspuiten van assen**
- **kraanverhuur**
- **schroefassen**
- **roeras- en bussen, vislieren, pompen en keerkoppelingen**
- **plaatsen en herstellen van *alle dieselmotoren***
- **scheepselektriciteit en -koeling**
- **steeds! bereikbaar per semafoon : 07/32 99 57 1**

Vispromotie

De VLAM, het Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw, stelt interessant promotiemateriaal ter beschikking. Elkeen kan hiernaar vragen. Gratis zijn de folders *'vis en fondue'* (vier recepten), *'vis en feesten'* (vier recepten), *'vis van het jaar tongschar'* (vier recepten), *'cool fish, man!'* (vier recepten voor het jonge volk), *'vis en eenpansgerechten'* (vier recepten), *'vis en barbeque'* (4 recepten). Voor 350 BEF (+ 180 BEF verzendingskosten) kan je één van de twee zeer degelijke kookboeken aanschaffen: *Vis natuurlijk deel I / Vis natuurlijk deel II.* Er zijn ook videocassettes over deze recepten. Ze kosten eveneens 350 frank stuk (+ telkens 180 frank verzendingskosten). Ze heten eveneens *Vis natuurlijk deel I* en *Vis natuurlijk deel II.* Voor hetzelfde bedrag zijn nog andere videocassettes te bestellen. De ene heet *'Visvangst'* en de andere *'Vis een zee van mogelijkheden'.*

Boeken en cassettes betaal je op rekeningnummer 784-5814187-33 van CREADRESS, Peerdenbaan 49/1 te 3940 Hechtel. Tenslotte is er ook de bekende poster 'Delicatessen uit de Noordzee'. Daarvoor betaal je 100 frank (+ 100 frank verzendingskosten). De poster betaal je op rekeningnummer 001-3013128-93 van Vlam, Leuvenseplein 4 te 1000 Brusel. Meer info over dit alles op tel.: 02 / 501 62 35 (vraag naar Steven Terlaeken).

Gouden jubileum van Frans en Elza

Reder Frans Verleene (69) en zijn echtgenote Elza Pinquet (69) vierden in Bredene de 50ste verjaardag van hun huwelijk op 22 juni 1947 waarop Marcel Bacquaert en Kamile Pinquet als getuige optraden. Samen met hun familie werden de jubilarissen zaterdag 12 juli op het Bredense gemeentehuis ontvangen. De burgemeester Willy Vanhooren en schepen Willy Versluys brachten de gelukwensen van het gemeentebestuur en van het Koningshuis over. Tijdens de ontvangst in het gemeentehuis zorgden de wijkbewoners van de Violierenlaan voor de versiering van de buurt. Elza en Frans waren bij hun thuiskomst volledig verrast en erg 'gepakt' van de blijken van sympathie van de wijkbewoners.

Frans Verleene was de zoon van een visser. Ook zijn twee zonen Fernand en Tony zijn schippers. De jubilaris was eigenaar van de O.137 Twilight en van de O.499 Coudekercke. (foto gw)

Het eerstvolgende HVB ligt in de krantenwinkel op vrijdag 5 september

OOSTENDSE
TAXI ONDERNEMING
Driftweg 25, Bredene

32.08.08

TAXI

het taxibedrijf voor de visserij

Bredene Oostende

Verwelkoming door gerestaureerde vissersboot

Bij het binnenrijden van Oostduinkerke ter hoogte van de splitsing Toekomstlaan-Nieuwstraat blijft de gerestaureerde vissersschuit N.788 *Moed en Vertrouwen* (bouwjaar 1942) niet onopgemerkt. Een jaar geleden liet het gemeentebestuur de houten romp overbrengen naar een definitieve standplaats tussen Wulpen en Oostduinkerke. Een jaar later staat het oude vaartuig er kleurrijk te pronken als blikvanger voor het Nationaal Visserijmuseum. Al bij al heeft het toch nog lang geduurd voor de opstelling van de in Oostende (scheepswerf Jules Denye) als N.118 Maurits-Roger gebouwde garnaalschuit rond was. Het vaartuig werd uit de officiële lijst geschrapt op 24 september 1987 en door de eigenaar, vishandelaar Jean Schallier, geschonken aan het gemeentebestuur van Oostduinkerke. De N.788 zonk aan de kaai in Nieuwpoort op 31 juli 1989. De waterschout verplichtte het Nieuwpoortse stadsbestuur om het vaartuig te lichten. Dat gebeurde onder grote publieke belangstelling op 4 augustus 1989. De romp belandde op de koer van de gemeentelijke werkhuizen in Oostduinkerke waar er zeven jaar lang, tot vorig jaar, niet naar omgekeken werd. (gw)

CREVITS

import - export
allerlei kettingen en kettingmatten
ankers
herbruikbare materialen
visserijbenodigdheden
rubber bollen en rubber ringen

Zeebruggelaan 137, 8380 Lissewege.
Tel.: 050 54 48 33
Boomkorstraat 10, 8380 Zeebrugge.
Tel.: 050 / 54 45 85
H. Baelskaai 18, 8400 Oostende.
Tel.: 059 / 32 50 13
Telefoneren vanuit Nederland:
09 / 32 50 54 48 33
Fax: 050 / 54 79 11

Freddy Pollet directeur bij Holyman-Sally

Freddy Pollet, gewezen algemeen directeur van de Zeebrugse Visveiling werd door een gerenommeerd headhuntersbureau aangebracht als nieuwe directeur bij de Oostendse ferrymaatschappij Holyman-Sally. Handelsingenieur Pollet (52) stapte negen jaar geleden over van de financiële sector over naar de ZV. Na meningsverschillen met de hoofdaandeelhouders over de strategie werd de samenwerking in februari 1997 beëindigd.

Omdat de sociale onrust bij het overgehevelde RMT- en Wagons-Lits-personeel nog niet volledig geluwd is werd van overheidswege sterk aangedrongen op een Belgische directeur die vertrouwd is met de syndicale geplogendheden. De keuze viel uiteindelijk op de Jabbekenaar die de Engelsman Michael Fenton per 1 augustus vervangt. De bevoegdheden van de nieuwe directeur zijn beperkt tot de aangelegenheden van de Oostendse vestiging. Zijn functie staat los van de internationale strategie en marketingaanpak van Holyman.

Brieven

Brieven bestemd voor deze rubriek worden gestuurd naar de redactie van HVB (adres vindt u onder colofon pag. 3). Publicatie houdt niet in dat het blad de mening van de briefschrijver deelt. Anonieme brieven worden niet gepubliceerd. De redactie behoudt zich het recht voor brieven te redigeren of in te korten.

United Foods

Op mijn vraag nodigde minister van Economie Eric Van Rompuy op 23.06.97 het Bredense bedrijf United Foods / Captain Byrd uit voor een gesprek.
De voorgaande weken was er immers nogal wat beroering rond dit visverwerkende bedrijf. Hoewel United Foods onder meer door innoverende productontwikkeling in volle expansie verkeert en de jongste jaren vele miljoenen investeerde voor machines en maatregelen inzake de strengste hygiëne, blijven er problemen bestaan met de veterinaire keuring. Een en ander is het gevolg van de onaangepastheid van de oude gebouwen waarin het bedrijf is gevestigd. Nog eens vele miljoenen investeren biedt niet de geringste garantie dat daarmee de moeilijkheden definitief van de baan zouden zijn.
Vandaar dat bij de 45 arbeiders en 10 bedienden de vrees leeft dat het bedrijf uit de regio Oostende zou verdwijnen om over de taalgrens een nieuwe inplanting te realiseren. Het is immers een bekend probleem dat de Waalse regio door aantrekkelijke (Europese) subsidies vele Vlaamse bedrijven lokt. Voor de Oostendse regio, waar de werkgelegenheid al sinds lang in een bijzonder benepen situatie verkeert, zou het verdwijnen van United Foods ☛

b.v.b.a. Vislossersbond G. Van Waes

Concessiehouder lossen, wegen, sorteren, visrecipiënten

Vismijn 2 - 8400 Oostende -

Tel: 059 / 32 34 91 - Fax 059 / 33 05 50

Zaakvoerders:
Willy Van Waes, Wilgenlaan 4, 8420 De Haan - Tel: 059 / 23 68 46.
André Baert - Van Waes, J. Peurquaetstraat 62, Oostende Tel: 059 / 51 33 07.
Ploegbazen - sorteerders:
Robert Ryckier, Ibislaan 74 te 8450 Bredene. Tel.: (059) 32 49 00 // GSM 075 34 18 18
Jan Trotteyn, Nieuwe Steenweg 71, 8377 Zuienkerke.
Tel.: 050/42 43 67 // GSM 075 83 19 75

40

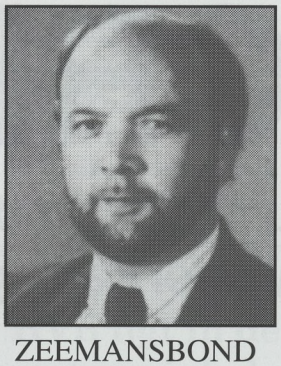
40

Uur van aanvang lossen te vernemen vanaf 15 uur daags voor de verkoop in de week en vanaf 10 uur op zon- en feestdagen, op het bord in de vismijn en telefonisch aan de sassen van de vissershaven. Tel: 059 / 32 12 86.

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS - HAVENARBEIDERS - ZEELIEDEN EN BINNENSCHIPPERS - CIWLT-Maritiem
VOOR AL UW PROBLEMEN WENDT U TOT DE

BTB

Secretaris

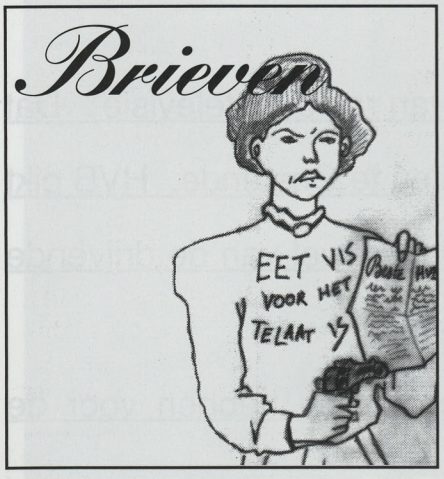

ZEEMANSBOND
ABVV

OOSTENDE - VEURNE - DIKSMUIDE
Jules Peurquaetstraat 27
Oostende
Tel: 059 / 70 27 41
Fax: 059 / 70 51 33

BRUGGE
Kustlaan 176
Zeebrugge
Tel: 050 / 54 47 15
Fax: 050 / 54 42 53

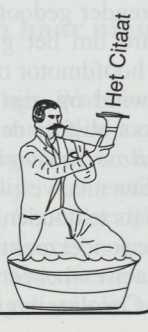
Brieven

opnieuw een reële verarming aan tewerkstellingskansen betekenen. Het gesprek met minister Van Rompuy en twee van zijn kabinetsmedewerkers verliep zeer constructief. Naast mezelf en de bedrijfsdirectie, bestaande uit de heren Hoslet en Di Duca, waren ook de vakbondsafgevaardigden Pia Stalpaert van ACV en Anaïs Moreaux van ABVV op de ontmoeting aanwezig.
De minister nam de nodige tijd om grondig over de problemen van gedachten te wisselen. Hij beloofde op basis van een in te dienen stevig dossier alle mogelijkheden te onderzoeken om het bedrijf behulpzaam te zijn, zodat het in de Oostendse regio zou kunnen blijven.

Gilbert Vanleenhove, Bredene

'Wat hebben een *makelaar*, een *pooier* en een *makreel* met elkaar te maken? Alles!
Dat een *pooier*, immers ook een soort bemiddelaar, verwantschap met een *makelaar* heeft, is duidelijk (...) Maar een *makreel*? Het is niet alleen het woord *makreel* dat aan de *makelaar* verwant is. In oude tijden werd aan de *makreel* ook een makelende functie toegedicht. Hij zou achter scholen jonge haringen aan zwemmen en de mannetjes aan de vrouwtjes koppelen. Dus eigenlijk heet de vis naar die koppelende beroepen. Ook in het Frans (*maquereau*) en Engels (*mackerel*) delen pooiers en vissen hun namen.'
Johannes van Dam in DM van 10.V.1997.

Visserijonderwijs

Schoolresultaten 1996-'97

Provinciaal Maritiem Instituut

Behaalden het certificaat van scheepsleerjongen: Winnie Bracke - Jonathan Calcoen - Johan De Backer - Pieter De Baets - Mario De Bree - Vital De Schrijver - Jean-Marie Devarrewaere - Steven Geldof - Joffrey Hollebeke - Kristof Jacob - Farid Langens - Robert Logjes - Arwan Mathys - John Meyers - Lorenzo Piasente - Thomas Pierar - Kevin Vandewalle - Hendrik Vantorre - Gregory Vermeire - Michael Vermeulen.
Behaalden het getuigschrift van aspirant beperkte visserij: Bart Arts - Nick Carton - Emmanuel Coopman - Tim De Ridder - Joachim Everaert - Peter Flitser - Andy Puis - Richard Uzeel.
Behaalden het getuigschrift van aspirant ter kustvisserij: David De Raedt - Mario Lysen - Sven Vandamme.
Behaalden het getuigschrift van aspirant motorist : Gregory Arnoys - Bernd Baert - Jessy De Groote - Timothy Lateste - Johan Vanhalewijn.
Behaalde het getuigschrift van aspirant onbeperkte visserij en aspirant motorist: Robin Heyneman.
Slaagden in het 6de jaar motoren en komen - op termijn - in aanmerking voor een brevet van wachtofficier werktuigkundige: Jacky Heusequin - Antony Lurquin - Youri Rodet - Tom Rouzee - Koen Van Hecke.
Behaalden het brevet van stuurman beperkte visserij: Marc Ackx - Peter Floree - Peter Neyts - Rudi Schiltz - Ivan Spiegeleire.
Behaalde het brevet van schipper ter kustvisserij: François Geselle.

K.W. Ibis

Behaalden het certificaat van scheepsleerjongen: Rudi De Wilde, Christoph Goossens, Luc Stienne en Jona Vanbillemont.
Behaalden het getuigschrift van aspirant schipper ter visserij: Jürgen De Ridder, Steve Hosten, Jordy Pauwaert.

HVB wenst de geslaagden welkom aan boord

O.V.A.

ONDERLINGE VISAFSLAG OOSTENDE

40 JAAR ERVARING EN KWALITEIT IN:

*** het veilen van UWvis... te Oostende**
*** het verzorgen van UW koeltransport... naar Oostende**
*** de berekening van UW lonen en sociale wetten, zowel voor reders als voor bedrijven... in en buiten Oostende**
*** een coöperatieve aangepast aan UW noden**

VISMIJN 71, 8400 OOSTENDE
Tel.: 059 / 33 90 90 — Fax: 059 / 32 04 46

Nog tot 30 september loopt de tentoonstelling 'De magie van radio en televisie'. Dat geschiedenisoverzicht is te zien in de koninklijke gaanderijen te Oostende. HVB pikt hier al enkele maanden op in met een eigen geschiedenis, en wel van de drijvende etherpiraten die mee het gezicht van de sixties bepaald hebben.

Niemand zal het ons daarbij kwalijk nemen dat we vooral oog hebben voor de vissers(vaartuigen) die daarin een rol gespeeld hebben.

Ex-Grimsbytreiler Ross Revenge

'This is especially for Mike at the Office : You bastards, you promised us tenders, doctors, food and water, but nothing arrived!'

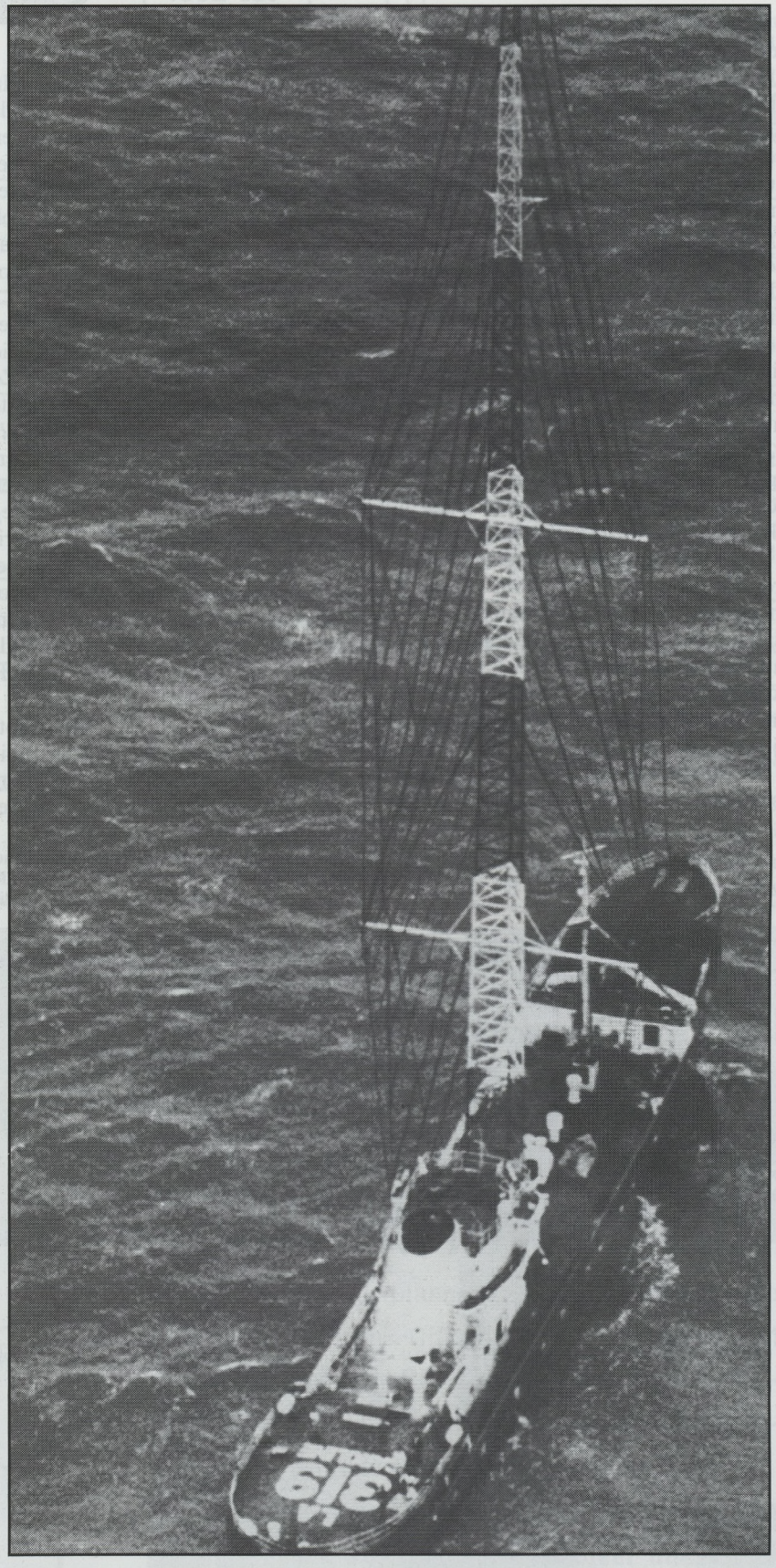
DE ROSS REVENGE wordt in 1960 in het Duitse Bremerhafen gebouwd als *'Freyr'* voor de IJslandse rederij *Isbjorninn*. Het vissersvaartuig is 70 meter lang, 11 meter breed, ligt 6 meter diep en weegt 978 ton. Het wordt voortbewogen door een *Werkspoor Diesel*motor van 2300 pk en het heeft een schroef met verstelbare bladen, wat samen goed is voor een snelheid van 16 knopen. De visruimen kunnen 9.000 kubieke meter vis bevatten. Het is een van vier identieke zusterschepen.
Op 29 augustus 1963, na slechts 18 maanden te hebben gevist, wordt de treiler verkocht aan de Britse rederij *Ross Trawlers* (later opgeslorpt door *BUT, British United Trawlers*). Het wordt herdoopt in GY 718 *Ross Revenge* en van uit *Reykjavik* naar *Grimsby* overgebracht door een Britse bemanning onder leiding van schipper *J.N. Kerr*.

Uitgerust als een traditionele zijdewinder is het schip dan de grootste treiler die vanuit een Britse haven opereert. Het bezoekt enkel IJslandse visgronden en is zeer rendabel. Schipper* Jim Meadows *breekt zowat alle Britse records. In februari 1970 bijvoorbeeld brengt hij 3.683 bennen te* Grimsby *binnen (die hoofdzakelijk werden gevangen binnen de verboden 50-mijlszone aan de Noordkaap van IJsland). Nadat de IJslandse gronden niet meer toegankelijk zijn voor het schip, wordt de visserij op verre visgronden oneconomisch. Op 15 augustus 1979 wordt de* Ross Revenge *verkocht aan een bergingsbedrijf.

Vier jaar later koopt *Ronan O'Rahilly* (*) het vaartuig om zijn zender *Radio Caroline* opnieuw op te starten. Het ex-vissersvaartuig krijgt aanvankelijk de naam *Imagine* (naar een song van Beatle *John Lennon*), maar onder druk van de dj's, die *Ross Revenge* strijdlustiger vinden klinken, wordt het terug de oorspronkelijke naam. De romp wordt volledig rood geschilderd, de opbouw volledig wit. Op zijn voordek krijgt het schip een vierpylonige zendmast van 90 meter hoog (zie foto op volgende bladzijde).

De strijd om het voortbestaan

Op 20 januari1984 slaat een hevige storm met kracht 11 tot 12 de *Ross Revenge* van zijn ankers. Het ex-vissersschip drijft 8 mijl landwaarts. Bij het binnendrijven van de Britse territoriale wateren wordt de zender gedoofd. De bemanning krijgt het geklaard om het gewone scheepsanker te vieren, de hoofdmotor op te starten en het schip tegen de wind op zijn plaats te houden. Een reddingsboot blijft in de omgeving. Na de storm wordt de *Ross Revenge* terug naar zijn plaats gebracht. Een nieuwe zware ketting om het schip op zijn plaats te houden wordt aangekocht.
Ondertussen onderzoekt in Amerika de F.B.I. een klacht van een ex-beheerder van investeringsgeld van *Radio Caroline* over het verdwijnen van een ☛

De Ross Revenge in haar nieuwe rol als Radio Caroline

paar honderdduizend dollars. Wat er ook van zij, financieel is het een trieste zaak daar aan boord. Het behouden van een vaste ploeg dj's is moeilijk. Achterstallige betalingen is de regel. Sommige dj''s hebben enkel kost en inwoon. Er is geen vlotte bevoorrading. Soms is er te weinig eten en drinken, te weinig dieselolie om in geval van nood op de motor te vertrouwen .

Halverwege 1984 verbetert de situatie, maar het blijft moeilijk om een vaste ploeg te houden. Een van de dj's wordt veroordeeld voor diefstal, fraude en oplichting, twee anderen vertrekken naar Italiaanse concurrenten. In kranten ontketenen enkele dj's een hetze tegen *O'Rahilly* omdat ze niet tijdig worden uitbetaald. Diezelfde maand probeert *Radio North Down* de frekwentie van *Caroline* af te snoepen. Een zeezender in bedrijf houden is dus een dagelijkse strijd.

'Niemand anders is er in geslaagd een zeezender zo lang te laten bestaan.'

En die strijd gaat verder. Tijdens een storm sleept het anker van de *Ross Revenge* over de zeebodem van *Knock Deep*. Het anker is te licht en kan het ex-vissersschip niet op zijn plaats houden. De ankerketting breekt, de *Ross Revenge* loopt vast op een zandbank. Aan boord is geen drinkwater meer, een zieke dj geeft bloed over. De bemanning krijgt geen contact met de *Caroline Movement*, haar basis. De zender wordt afgezet en van verschillende muziekbanden maken de dj's een copulatie met de tekst : *This is especially for Mike at the Office : You bastards, you promised us tenders (bevoorradingsschepen), doctors, food and water, but nothing arrived!* Zonder resultaat. Ook via de kortegolf krijgen ze geen contact met hun basis aan land. De collega's van *Radio Laser* waarschuwen daarop via de satelliettelefoon *Ronan O'Rahilly*. Die zorgt dat alles in beweging komt om de gestranden te helpen.

Radio Maeva

Tijdens diezelfde periode onderhandelt de Belgische *Patrick Valain* met *O'Rahilly* om de Vlaamse zender *Radio Maeva* te laten uitzenden vanop de *Ross Revenge*. De Ierse zakenman vraagt echter te veel geld. Financieel boert *Radio Caroline* evenwel niet goed. Canadese investeerders staan in april 1984 op het punt de *Ross Revenge* naar Spanje te slepen om het daar te verkopen en zo hun investering terug te winnen. Omdat de telefoonrekeningen van het kantoor te Londen niet worden betaald, wordt de telefoon nu en dan afgesloten. Regelmatig moeten er nieuwe stukken worden aangekocht voor de zendinstallatie. De stukken zijn niet altijd te vinden, het geld niet altijd beschikbaar. Haalt *Caroline* vroeger regelmatig een kracht van 45 kW, dan is dit in juni 1984 teruggevallen op 17 kW. Zo gaan er dikwijls veel trouwe luisteraars verloren.

Bevoorrading blijft teer punt

De bevoorrading van het zendschip loopt mank. Elke drie maanden wordt vanuit Spanje dieselolie en voedsel aangevoerd. Kleine leveringen gebeuren via kleine bootjes en vissersschepen vanop de Britse, Nederlandse of Vlaamse kust. De tenders varen wel op tijd uit, maar worden door de Britse Justitie regelmatig onderschept en teruggestuurd. Een enkele maal wordt een bevoorradingsvaartuig aangeslagen.

Om uit te zenden moet de generator draaien. De generator draait op dieselolie. Vanuit ☛

Spanje komt telkens 50.000 liter. Als de rekening al eens niet wordt betaald, vaart de bevoorrading niet uit. Dan dreigt *Radio* Caroline uit de ether te verdwijnen. Op zulke momenten vragen de dj's het kantoor te Londen om dieselolie in vaten te laten aanvoeren met een ander schip. Om het hoofdkantoor te verwittigen zonder de meeluisterende Britse Zeevaartpolitie mee te laten luisteren wordt een weerbericht driemaal tergend langzaam voorgelezen. In feite betekent dit : Het is nu goed weer, kom olie brengen, anders is het ermee afgelopen.

't Is altijd iets

Ook de buur van *Radio Caroline*, *Radio Laser*, die uitzendt vanop de *Communicator*, een ex-bergingsschip, lijdt soms onder de manke bevoorrading. Als het gaat stormen winden beide schepen de ankers op en varen over en weer op de motor. De mannen van *Laser* vinden dit zo ongemakkelijk dat ze hun schip in augustus 1984 verankeren aan een op de zeebodem neergelaten betonnen blok van 30.000 kg. De mannen moeten de spanning op de ankerkettingen dan wel voortdurend volgen. Door de getijden draaien de schepen tweemaal per dag 360 ° rond. En dan hebben we het nog niet over de problemen bij windveranderingen.
Rustig is het in elk geval nooit, zo lijkt het wel. In augustus huurt *Radio Monique* een deel van de uitzendinstallatie en de zendtijd van *Radio Caroline*. In september 1985 overlijdt een bemanningslid van een bevoorradingsschip. Zijn laatste wens is dat zijn asse over de *Ross Revenge* wordt uitgestrooid. Zo geschiedt : na een minuut stilte waait de wind de asse van de overledene over het ex-vissersschip. Vergeten we verder niet dat de *Ross Revenge* en de *Communicator* voortdurend geviseerd worden door het Brits politievaartuig *Dioptric Surveyor* dat alle bevoorradings- en bezoekersschepen lastig valt of de vaart afsnijdt. Tijdens zo'n maneuver vaart de patrouilleboot trouwens op een zandbank.
Op 29 november 1991 slaat de *Ross Revenge* voor de zoveelste maal los van zijn ankers. Het schip strandt op een zandbank van de *Goodwin Sands*, ter hoogte van *Ramsgate*. Na te zijn vlot getrokken wordt het door een sleepboot *Dover* binnengebracht. Het blijft er aan de kaai tot in augustus 1994. De grote zendmast is intussen vervangen door twee kleinere, gesofisticeerde antennes. Maar het heeft geen zin meer, het is uit met de etherpiraterij. De Ross Revenche is nu onderdeel van het schepenmuseum van de London Docklands.

Balans

Niemand anders is er ooit in geslaagd een zeezender 27 jaar lang te laten bestaan en na tegenslagen steeds terug te brengen. In de beginjaren zat de organisatie achter de zender goed in elkaar. De laatste jaren echter werd alles zo'n beetje aan het toeval overgelaten. De bedrijven die reclame betaalden verminderden dan ook voortdurend. Reclame op *Caroline* was trouwens duur : 300 £per 10 seconden of 1200 pond sterling per minuut.
Boeiend was in elk geval de man achter *Caroline, O'Rahilly*. Zijn hardnekkigheid kwam ook in andere zaken tot uiting. Zo weigerde hij principieel reclame op te nemen voor alcohol en tabak. *O'Rahilly* liet zelfs anti-rookspots uitzenden. Hierdoor gingen toch maar vele miljoenen inkomsten verloren. *Radio Caroline* kreeg dan weer wel forse bedragen van Amerikaanse religieuze gemeenschappen die, soms de ganse nacht lang Europa probeerden in hun religieuze ban te krijgen. Ook het katholieke *Radio Vaticaan* huurde een trouwens gedurende een periode zendtijd af.

Daniël Pots

(Met dank aan Stefaan Cornelis die graag zijn archief ter beschikking stelde)

(*) Over deze figuur schreven we uitgebreid in het voorgaand edeel van deze reeks: zie HVB # VII, 1997 (De geschiedenis van een etherpiraat Radio Caroline).

OUD-LEERLINGEN van het koninklijk werk IBIS worden verzocht zich massaal in te schrijven bij de dit jaar 25-jarige jonge oud-leerlingenbond. Telefoneer naar nummer 050 / 50 00 04 of schrijf een briefje naar René Brock, Epsomlaan 45 te 8400 Oostende.

TE KOOP: Grote stock 1ste klas scheepsverven: rode menie, teer, antiroestverf, zink- en loodverf. Lage prijs: 050 / 31 45 54.

VISSERSVAARTUIG TE KOOP + licentie, 300 pk, 23 m. Inlichtingen op tel: 059 / 30 46 78.

WERKLUSTIGE SCHEEPSJONGEN met ervaring in de visserij zoekt vaart. Tel 058 / 24 02 10 of 057 / 46 86 89.

MOTOR TE KOOP: Boudouin DNP 12P15 - Perfect.
Tel.: 050 / 545178 of 050 / 55 01 78.

ZOEKT VISSERSBOOT te koop. Schrijf naar SECOM, Verbrandendijk 152 te 2070 Zwijndrecht. T.a.v. Anja.

TE KOOP Sportvissersboot met dieselmotor van 45 pk. Lengte: 9 meter. Breedte: 2,80 m. Met of zonder apparatuur. Tel.: 059 / 32 44 04.

TE KOOP. Uitpelmachine. Nieuw. Aan halve prijs. Z.w. Kasteelstraat 56 te 8700 Tielt. Niet op donderdag.

TE KOOP. Sportvissersboot 9,5 m x 3,6 meter. Dafmotor 145 pk. Radar. Dieptemeter. Tel.: 050 / 54 67 06.

TE KOOP Kettingen, Lister 13 pk, luchtpistool schekkels. Alles aan zeer lage prijs.
Inlichtingen op tel: 059/32 13 34.

CV Dobbelaere Zeebrugge. Algemene voeding, brood, groenten & fruit. Alle leveringen aan boord.

VISSERSVAARTUIG + licentie te koop. 300 pk. Inlichtingen tel.: 050 / 51 38 95 of 059 / 32 35 03.

POLYESTER VISBOOT te koop. Viksond. Lengte 10,6 m, breedte 4 m, diepte 1,70 m. 120 pk Ford. Radar. VHF. Dieptemeter. Tel.: 059 / 50 03 21.

STEVIGE BOOT te koop. Vlet 7 m. 2.3 d 85 MAN 19 pk t: 3000. Intercooler. Tel.: 050 / 42 68 03.

STALEN CASCO te koop. Vis- of werkboot, nieuw in afbouw. 10 x 4 meter. Tel.: 03 / 771 45 98.

GROOT PAKHUIS te huur, gelegen Victorialaan Oostende.
Z.w.: H. Baelskaai 16 te 8400 Oostende.
Tel.: 059 / 32 13 34.

LISTER TE KOOP met keerkoppeling en reductie. 12 pk.
Inlichtingen op tel.: 059 / 33 12 55.

Vertel ons uw plannen.

Hebt u plannen? Grote plannen, kleine plannen? Of hebt u vragen? Leg ze aan ons voor. **CERA Bank is immers specialist in de kredietverlening aan landbouwers, tuinders en vissers.**
Met een marktaandeel in Vlaanderen van 70% en jaarlijks meer dan 1.000 subsidiedossiers zijn we het best geplaatst om uw plannen mee te helpen realiseren.

CERA BANK Denk ruim.

GRATIS zoekers in Het Visserijblad

Vissers, sportvissers, kapiteins, marineofficieren, walkapiteins, reders, yachtsmen, vishandelaars, -lossers, dekzwabbers, diepzeeduikers, visrestaurateurs, strandjutters, nettenbreiers... of anders gezegd: elkeen die iets met de zee te maken heeft en die... iets zoekt, iets kwijt wil, iets wil kopen of wil ruilen dat ook al met de zee te maken heeft; bijvoorbeeld: wie hopeloos op zoek is naar een wisselstuk voor zijn motor, wie zijn complete vloot van de hand wil doen, wie een ijsfabriek zoekt om zijn koelkast draaiende te houden, wie de zeemeermin van zijn dromen zoekt... al deze mensen mogen een gratis zoekertje plaatsen in HVB.
Zij dienen alleen maar de hieronderstaande rooster in te vullen. Indien ze daar alles in gezegd krijgen, dan is de advertentie volledig gratis. Als ze nog meer willen meedelen, dan moeten ze maar eens naar onze advertentietarieven informeren.
Vul vandaag nog de strook in, één letter per vakje en één vakje tussen elk woord, knip het rooster uit en stuur het naar HVB, Dorpstraat 121 te B-8450 Bredene. Vergeet je naam + adres niet te vermelden, vergeet a.u.b. ook niet om de postzegel op de omslag te plakken.
Doe het vóór de 20ste van de maand en uw advertentie verschijnt gegarandeerd in de eerstkomende editie van HVB

Naam.....
Straat & nr
.....
postnr en gemeente
.....
tel.....

Bovenstaande gegevens worden niet gepubliceerd, alleen wat in de rooster staat verschijnt in de advertentie

In 44 jaar tijd is Pieters Visbedrijf opgeklommen tot onbetwiste leider in de Belgische vissector. Ondanks de sterke groei bleef het familiaal karakter van de Groep Pieters bewaard. De laatste jaren kende het bedrijf een explosieve groei. Met een jaarlijkse omzet van 3,5 miljard frank en honderden werknemers heeft het bedrijf, zeg maar Gilbert Pieters (57) himself, een aantrekkelijk imago opgebouwd.

Pieters Visbedrijf streeft naar omzet van 4 miljard

Gilbert Pieters geeft management uit handen

IN 1953 LEGDE Jerome Pieters in de Tijdokstraat in Zeebrugge de fundamenten van de onderneming. 25 jaar later (1978) kon het bedrijf, intussen gevestigd op het industrieterrein De Blauwe Toren in Brugge, al opkijken tegen een omzet van 510 miljoen frank. De jaren tachtig gingen gepaard met forse investeringen, personeelsuitbreiding, nieuwe participaties, internationalisering en... een verdriedubbeling van de omzet.

In 1993 verkocht risicokapitaalverschaffer Prominvest (GBL Holding) zijn ster-participatie van 33 % aan Gilbert Pieters waardoor hij de enige aandeelhouder werd.

Dagelijkse leiding

Nu Gilbert Pieters, samen met zijn echtgenote, aan het hoofd staat van een tiental bedrijven wekt het geen verbazing dat hij nog weinig tijd vindt om zich ten volle met de dagelijkse leiding in te laten. Het was het dagblad *De Financieel-Economische Tijd* die op de frontpagina het bericht bracht dat de 36-jarige *Frank Tierenteyn* vanaf 1 juli als nieuwe algemeen directeur met het dagelijkse management belast werd.

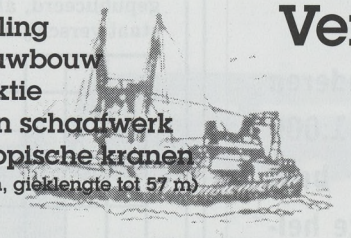
De naar Blankenberge uitgeweken

Gilbert Pieters, internationaal in de vis. (foto gw)

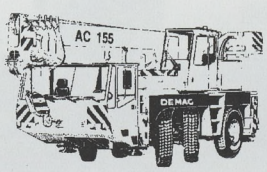
Bruggeling Tierenteyn werkt al dertien jaar in het bedrijf. Vanaf 1984 als verantwoordelijke voor douane- en logistieke aangelegenheden, vervolgens als aankoper van diepvriesproducten op de internationale markt, daarna contactman voor de distributiesector en tot voor kort was hij ☛

Scheepsherstelling
Afwerking nieuwbouw
Metaalkonstruktie
Draai-, frees- en schaafwerk
Verhuur telescopische kranen
(tot 50 ton, gieklengte tot 57 m)

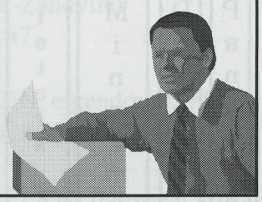
Verheye Joël n.v.

Bureel - werkplaatsen :
Vissersstraat 48 - 8380 Zeebrugge
Tel. 050/54.45.41 - Fax. 050/54.58.37
bij afwezigheid Tel. 050/42.88.21
Werfkaai 9-11 (vissershaven)

De Groep Pieters in cijfers

	OMZET (gecons.)	WINST (voor Bel.)	CASH FLOW	INVEST.	PERS.
1978	511	25	40	16	77
1980	780	71	80	24	102
1982	1.036	5	30	26	141
1984	1.423	33	70	53	209
1986	1.898	122	166	47	258
1988	1.754	51	97	90	260
1990	2.153	55	133	115	285
1991	2.508	4	123	195	318
1992	2.746	37	146	137	343
1993	3.112	46	152	99	359
1994	3.362	53	163	156	377
1995	3.498	100	245	187	448
1996	3.568	199	300	173	430

Kwaliteitsvis en garnalen uit Colijnsplaat

Voor de handelaar die staat op eerlijke kwaliteit en daar een eerlijke prijs voor over heeft

De vismijn gespecialiseerd in kwaliteit van kleine (euro)kotters

Voor de aanvoerder die kwaliteitszorg beloond wil zien

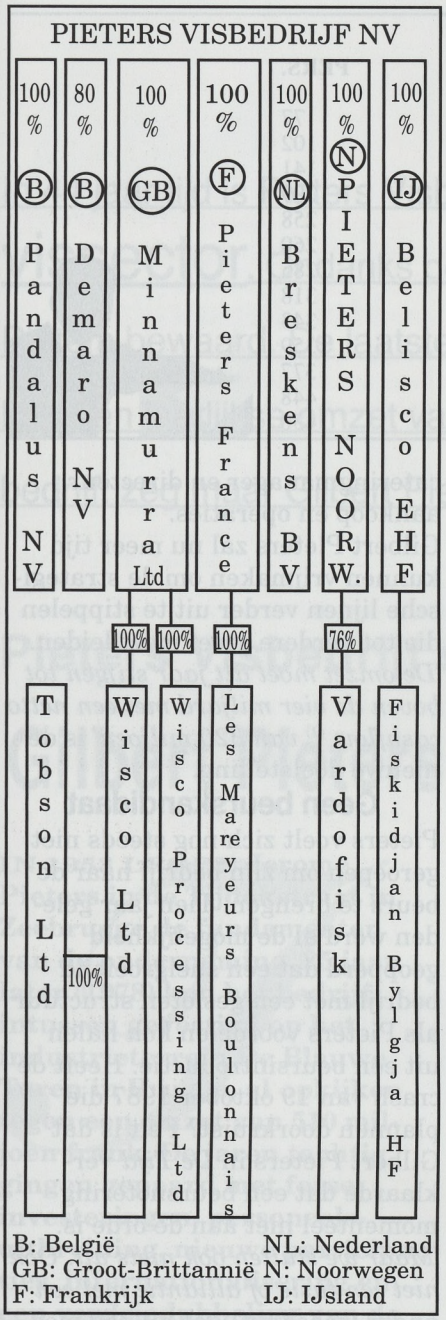
Gemeentelijk Vismijnbedrijf Colijnsplaat

Tel 00 31 11369 5383 — (F. Lokerse) — Fax 00 31 11369 5229

cateringmanager en directeur aankoop en operaties.
Gilbert Pieters zal nu meer tijd kunnen vrijmaken om de strategische lijnen verder uit te stippelen die tot verdere groei moet leiden. *'De omzet moet dit jaar stijgen tot boven de vier miljard met een netto cashflow (1) van 320 miljoen'* is de nieuwe doelstelling.

Geen beurskandidaat

Pieters voelt zich nog steeds niet geroepen om zijn bedrijf naar de beurs te brengen. Tien jaar geleden werd al de mogelijkheid geopperd dat een snelgroeiend bedrijf met een gesloten structuur als Pieters voordelen kon halen uit een beursintroductie. Heeft de crash van 19 oktober 1987 die plannen doorkruist? Feit is dat Gilbert Pieters in *De Tijd* verklaarde dat een beursnotering momenteel niet aan de orde is. *'Maar we sluiten ook niets uit. Ook niet een fusie of alliantie met een ander visbedrijf'*, gaf hij nog mee.
Internationale bedrijven streven tegenwoordig sterk naar een uitbreiding van hun marktaandeel, zeker in de voedingssector waar de winstmarges onder druk staan. Pieters heeft al lang begrepen dat de marges uit gewone visverkoop ondermaats zijn. Het bedrijf schakelde over naar bereide eindproducten op basis van vis. Daarom liep voor de periode '94-'97 een investeringsprogramma van 500 miljoen frank waarvan de aandeelhouder in de komende jaren de vruchten wil plukken.
Gilbert Pieters sloot een overname van zijn bedrijf nooit uit. En het bedrijf lijkt er klaar voor. Nu hij ☛

zich uit de dagelijkse leiding terugtrok valt een mogelijk obstakel weg aangezien de werking van Pieters Visbedrijf verzelfstandigd is en gestuurd wordt door een jong team managers. Als het zover komt zullen de onderhandelingen zich toespitsen op de waardering en de winstverwachtingen van de groep. En daarover kunnen de berekeningen van de aandeelhouder en de potentiële overnemer ver uit elkaar liggen.

Tekst en foto Guido Walters

(1) CASH FLOW: nettowinst + afschrijvingen op materiële vaste aktiva. Het nettoresultaat toont de rentabiliteit van de onderneming, de cashflow haar zelffinanciering.

C.V. VLAAMSE VISSERSBOND
Producentenorganisatie
H. Baelskaai 27 te 8400 Oostende
Secretariaat open elke dag van 7 tot 12 u

Tel: 059 / 33 04 35 en 059 / 33 24 04
(Privé: 059 / 33 12 22)
Fax:059 / 33 24 04

VAN VOORDEN-PROMAC

VAN VOORDEN GIETERIJ B.V.
Scheepsschroeven
HODI straalbuizen
Industrieel gietwerk
Machinefabriek

VAN VOORDEN REPARATIE B.V.
Schroefreparatie
Occasion schroeven
Zinkanoden
Slijtsloffen

PROMAC B.V.
Stuurmachines, Roeren
Verstelbare schroeven
Boegschroeven
Waterpompen
Scheepskranen
Koel-, vries- en scherfijsinstallaties
Waterbehandelingsinstallaties

EEN VOORSPRONG IN KWALITEIT EN TECHNIEK

VAN VOORDEN-PROMAC
Telefoon 0418 - 68 33 33 Fax 0418 - 68 33 55 Telex 50110
Bezoekadres: Industrieterrein 'Van Voordenpark' 14,
5301 KP Zaltbommel

'Belgische' Z.201 Linquenda gezonken

In de nacht van dinsdag op woensdag 2 juli kwam de Z.201 *Linquenda* in de scheidingslijn tien mijl benoorden het Friese Waddeneiland Ameland fataal in aanvaring met de Nederlandse kotter ZK 87. De vier bemanningsleden van de zinkende Z.201 zijn ongedeerd overgestapt op het aanvarend vaartuig dat in de buurt bleef liggen. De Z.201 zonk uiteindelijk naar de bodem op een diepte van 23 meter.

De aanvaring met de Nederlandse viskotter ZK 87 Klazina (23,88 m., 299 pk) van Visserijbedrijf Diederik Bolt BV uit Zoutkamp is onoplettendeheid bij beide stuurlieden. Uit de verhoren bleek verder dat ZK.87 uitwijkplichtig was. Bij de aanvaring liep de Z.201 aan bakboordzijde een gat op ter hoogte van de machinekamer. Daardoor maakte het schip snel water en zonk.

Nederlands

De Z.201 was nog geen jaar in de vaart (zeebrief uitgereikt op 29 augustus vorig jaar). Het Poolse casco werd afgebouwd door Scheepswerf Welgelegen en Van der Werff & Visser uit Irnsum in opdracht van de Belgische vennootschap Noordpas Rederij NV, met postadres op de Zeedijk in Knokke-Heist (tevens maatschappelijke zetel van de NV Argo, eigenaar van de Z.474 Limanda). Het is duidelijk een met Nederlands kapitaal gebouwd vaartuig van de familie Jan Korf. Ook de vier bemanningsleden zijn Urkers: schipper Steven Korf, Cees Korf, Jacob Post en Douwe Sloot. Zelfs de naamgeving *Linquenda* wijst naar een van de bijbelgenootschappen uit het gereformeerde milieu.

De Z.201 Linquenda mag niet verward worden met de Eurokotter Z.201 Adriana-Maria (oorspronkelijk BOU.201) waarvan tijdens het VTM-nieuws een foto op het scherm verscheen. Deze Eurokotter was oorspronkelijk eigendom van de NV Noordpas uit Brugge maar kwam een paar jaar geleden onder Nederlandse vlag als BRU.201 van de rederij Albatros BV (Familie Maaskant). In '95 week het vaartuig uit en werd geregistreerd onder de Germanischer Lloyd. Het vaart nu onder Duitse vlag als SK 20. (gw)

Vlaamse Vissersbond klaagt Fransen aan

De Vlaamse Vissersbond wijst er in een brief aan minister Karel Pinxten op dat zij reeds verschillende keren de aanwezigheid van Franse garnaalvissers aangeklaagd heeft binnen de driemijlszone van de Belgische kustwateren. Tegelijk zegt deze redersorganisatie langs haar neus weg aan de minister dat de Vlaamse kustvissers dat probleem al verschillende keren aangekaart hebben. Zo werden daarover op 5 december zestien aangetekende brieven van reders verstuurd naar de Dienst voor de Zeevisserij. Alle eisten ze de strikte toepassing van de EEG-verordening 3760/92 die deze zone van buitenlandse vaartuigen moet vrijhouden.

Veranderingen in de Officiële Lijst der Belgische Vissersvaartuigen

APRIL-JUNI 1997

Nieuw vaartuig:

¤ Z.525 SYLVIA-MARY, eigendom BVBA Rederij Coudekercke, Zonnebloemstraat 26, 8301 Knokke-Heist. Roepnaam: OPUU; registratienr. 01 00366 1996; L.O.A.: 23,85 m.; B.O.A.: 6,56 m.; Brt: 138; Nt.: 41; bouwjaar 1997; staal; werf: NV Scheepswerven De Graeve, Zeebrugge; motor; Caterpillar 221 kW, bouwjaar 1997.. Zeebrief: 15.05.97

¤ Z.431 ROULETTE, eigendom BVBA Caroline, Karel Janssenslaan 41 B9, 8400 Oostende. Roepnaam: OPRE; registratienummer 01 003370 1996; L.O.A.: 23,94 m.; B.O.A.: 6,47 m.; Brt: 130; Nt: 39; bouwjaar 1997; staal; werf: NV Zeebrugse Scheepswerven, Zeebrugge; motor: Misubishi 220 kW, bouwjaar 1997.. Zeebrief: 25.06.97

Wijziging lengte, tonnenmaat en motor:

¤ Z.279 RAMBLERS, eigendom BVBA Ramblers, Laurierstraat 34, 8301 Knokke-Heist
L.O.A.: 31,18 m.; Brt: 126; Nt.: 37; motor ABC, 221 kW, bouwjaar 1994
Zeebrief: 05.06.97

Verandering van eigenaar:

¤ O.2 NANCY, eigendom Alfons Schroeyens, Zandvlietdorpstraat 36, 2040 Antwerpen-Zandvliet en Ludovicus Schroeyens, Hulkstraat 1, 2040 Antwerpen-Zandvliet
Zeebrief: 03.07.97

Nieuwe motor:

¤ Z.70 MARLEEN, eigendom BVBA Rederij Marleen, Kapellestraat 167, 8450 Bredene
Motor: Scania 221 kW, bouwjaar 1997
Zeebrief: 100797

Geschrapt:

¤ Z.506 NOORDPOOL, eigendom Verhenne & Co Rederij BVBA, Oude Bruggestraat 92, 8750 Wingene
Geschrapt: 10.06.97 (vaartuig verkocht aan Cowan Rex, Freetown, Sierra Leone)

¤ Z.43 PANDORA, eigendom NV Beheer Ora et Labora, Boomgaarden 25, 8301 Knokke-Heist
Geschrapt: 17.03.97 (vaartuig verkocht aan Flamboyant Shipping Co Ltd, Limassol, Cyprus)

¤ O.431 JUDITH, eigendom BVBA Caroline, Karel Janssenslaan 41, 8400 Oostende
(Vaartuig nu geregistreerd in Nederland)

¤ O.66 L'EBAUCHE, eigendom NV Rederij Kamaja, Victorialaan 42, 8400 Oostende

Ambtshalve geschrapt in maart

¤ VOLUNTAS DEI, eigendom NV De Kwinte, Doggerstraat 20, 8380 Zeebrugge

SCHELDEVISSERIJ

Geschrapt:

¤ BOU.6 ANJA, eigenaar NV Rederij Noordpas, Monnikenwerve 25, 8000 Brugge
Geschrapt: 26.03.97 (vaartuig verkocht aan Piet Padmos, Invalidenlaan 5, 8301 Knokke-Heist)

¤ A.32 SOFIE, eigendom Walter De Dooy, Antwerpsebaan 270/6, 2040 Antwerpen-Zandvliet
Geschrapt: 11.02.97 (vaartuig verkocht aan Emiel Wuytack, Dillestraat 6, 2660 Hoboken)

¤ A.17 SNIP, eigenaar NV Visserij Stern, Kazerneplein 12, 2040 Antwerpen-Zandvliet
Geschrapt: 29.05.97 (vaartuig uit de vaart genomen; wordt weldra vervangen door een nieuw vaartuig).

In Scheveningen
bent u beter uit!

Dat steeds meer aanvoerders kiezen voor de Scheveningse Visafslag is niet verwonderlijk. Waarom? Simpel:
- de gunstige ligging ten opzichte van belangrijke visgronden
- de uitstekende verbinding met de autosnelwegen naar het achterland
- de loskade aan zeer diep water
- optimaal gekoelde ruimten
- gunstige prijsvorming.

Kortom, voor een volledig gecomputeriseerde verwerking van alle transacties bent u in Scheveningen aan de juiste kade. Ook voor uw bijvangsten, groot of klein, zes dagen per week!

VISAFSLAG SCHEVENINGEN

Visafslag Scheveningen
Visafslagweg 1, 2583 DM Den Haag
Tel. (070) 352 78 00, Fax (070) 350 57 64
24-uurs service 06 527 05 898

Projecten 5B-programma goedgekeurd

Het Managementcomité van het *'Doelstelling 5B-programma Westhoek-Middenkust-Visserijgebeid'* heeft acht nieuwe projecten goedgekeurd, waaronder drie die de visserijsector aanbelangen. Drie projecten op basis van toegepast onderzoek kunnen 40 procent steun krijgen uit het 'Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw' (EOGFL).

In het project Aquacultuuronderzoeksen ontwikkelingsproject zullen de aquacultuurtoepassingen in de Spuikom te Oostende worden onderzocht, in de eerste plaats op de mogelijkheden van de oesterkweek.
Binnen het project 'Uitzetten van gekweekte tarbot met het oog op restocking' wordt nagegaan of herbevoorrading kan gebeuren in de kustwateren. Dit onderzoek gebeurt voor tarbot omwille van de hoge marktwaarde en omdat er reeds ervaring is met zijn productie in gevangenschap.
Een derde project wil onderzoek verrichten naar een milieuvriendelijke visserijmethode voor garnaal, gebaseerd op stimulering door elektrische impulsen.

Bijkomende Pesca- projecten goedgekeurd

De Europese Commissie heeft het geactualiseerde PESCA-programma 1994-1999 voor het Vlaamse Zeevisserijgebied goedgekeurd. Die actualisering houdt de toewijzing in van 20 miljoen frank extra steun van het 'Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij' (FIOV). De totale Europese steun voor de visserij bereikt daardoor het bedrag van 100 miljoen frank.
Tevens werd de omschrijving van de betoelaging van volgende acties verder verfijnd:
- het bewerkstelligen van de samenwerking binnen de visserijsector;
- het uitbrengen van een kwaliteitslabel voor verse visserijproducten;
- het bewerkstelligen van innovatieve experimentele zeevisserijprojecten;
- het optimaliseren van de technische ondersteuning van het visserijberoep;
- de reconversie en begeleiding naar visserijtoerisme en andere activiteiten in de rand van het visserijgebeuren;
- het sociaal-economisch begeleiden van de visserijgebonden bevolkingsgroep;

Tijdens de laatste bijeenkomst van het Managementcomité PESCA, waarvan het secretariaat wordt waargenomen door de GOM-West-Vlaanderen, werd aan twee projecten FIOV-steun toegewezen.
Vooreerst zullen de beschikbare simulatoren van het Nautisch Centrum te Zeebrugge worden aangepast en uitgerust met het nieuwe satellietcommunicatiesysteem *Global Maritime Distress and Safety System* (GMDSS). Het Nautisch Centrum stelt deze apparatuur ter beschikking voor de praktijkopleiding en de bijscholing voor vissers, het onderwijzend personeel, personeel van scheepvaart- en baggerbedrijven en beoefenaars van de pleziervaart.
Ook het reconversieproject en begeleiding naar visserijtoerisme voor de oude vismijnsite in Zeebrugge werd definitief goedgekeurd.

Vlam blijft, ook na privatisering

Directeur-generaal Van de Voorde verklaarde dat de benaming van het *Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw* (VLAM) ook na de privatisering behouden blijft. Voor het personeel zal de privatiseringook nauwelijks gevolgen hebben. Op twee personeelsleden na gaan de 31 personeelsleden die de Vlaamse Gemeenschap in het verleden ter beschikking stelde over naar de nieuwe structuur.
Van openbare instelling is de VLAM nu privaat-rechterlijk geworden. De doelstellingen, met name de coördinatie van de promotie voor de Vlaamse land- en tuinbouw en de visserij, blijven onveranderd.

FAILLIET

¤ **DECRECAL BVBA**, Hoefijzerlaan 2, 8450 Bredene, rederij ter zeevisserij (destijds eigenaar van de O.309 J. Van Maerlant, geschrapt 08.01.93). Failliet verklaard in juli 1997.

CAT MARINE POWER
HET VERMOGEN
ZONDER COMPROMIS
CATERPILLAR VERDELER IN BELGIË

TRECO
ENERGY SYSTEMS

(02) 689 22 94
Fax (02) 686 23 94
BRUSSELSESTWG 340 3090 OVERIJSE

AUTHORIZED
MARINE DEALERS

LONGUEVILLE-MOTOREN N.V.
MEXICOLAAN 7 B-2030 ANTWERPEN
TEL 03/231 08 39
FAX 03/231 46 89

I.D.P.
OOSTENDE
TEL 059/32 18 64
FAX 059/32 08 13

CHANTIERS NAVALS
NAMECHE-SRILLES
TEL 085/82 69 10
FAX 085/82 73 60

Aanvoergewicht op dieptepunt

Nooit eerder lag (in het eerste semester) het aanvoergewicht in de Belgische vismijnen zo laag als dit jaar. De besomming zit op de hoogte van 1990.
Ten opzichte van 1990 ligt de aanvoer dit jaar reeds 41 procent lager, nog 6 procent lager dan in het crisisjaar 1995.

TOTAALCIJFERS JANUARI-JUNI AANVOER & BESOMMINGEN

JAAR	AANVOER TON	BESOMMING X 1.000 fr	G.P.
1997	9.035	1.447.467	160
(+/- 97-96	- 11.2 %	+ 22.5 %	+ 38 %)
1996	10.179	1.181.455	116
1995	9.622	1.047.777	109
1994	10.199	1.120.157	110
1993	11.098	1.151.759	104
1992	12.145	1.254.920	103
1991	13.729	1.356.096	99
1990	15.298	1.441.499	94
1989	15.165	1.565.802	103
1988	16.524	1.559.744	94
1987	16.661	1.772.987	106

Belang van tongaanvoer neemt jaarlijks toe

Liet de tongbesomming het enkele jaren afweten, dan is daar sinds de tweede helft van vorig jaar verandering in gekomen. Het grootste gedeelte van de visserijopbrengsten komt meer dan ooit uit de tongaanvoer. Economisch gezien is dat de belangrijkste vissoort, maar ook de achillespees van onze vloot. De prijzen liggen al enkele maanden op een hoog niveau. Is het feit dat de Nederlandse vloot met minder tong aan de afslagen kwam de reden? De hoogconjunctuur blijft wellicht niet duren. Traditioneel ligt de tongaanvoer in de zomermaanden lager en de eerste prijsdalingen zijn op de markt al merkbaar.
Intussen is ook het belang van de tongaanvoer ten opzichte van de totale aanvoer de laatste jaren toegenomen.

26 % van totale aanvoer

De tongaanvoer januari-juni vertegenwoordigt 26 procent van de totale aanvoer (van Belgische vaartuigen in eigen havens). Vooral de laatste vier jaar is het belang toegenomen zoals uit volgende cijfers blijkt:

JAAR	TONG TON	% TOT.
1980	2.301	14.1 %
1981	2.094	10.9 %
1982	2.360	12.5 %
1983	2.090	11.9 %
1984	1.863	11.3 %
1985	2.363	14.2 %
1986	3.227	20.8 %
1987	2.747	16.7 %
1988	2.247	13.6 %
1989	2.118	14.0 %
1990	2.307	15.1 %
1991	2.088	15.2 %
1992	2.096	17.3 %
1993	2.113	19.0 %
1994	2.385	23.4 %
1995	2.143	22.3 %
1996	2.384	23.4 %
1997	2.367	26.2 %

60 % van totale besomming

Volgende cijfers laten geen twijfel bestaan over economische belang van de tongvangsten. De verhouding van tongbesomming ten opzichte van de totale opbrengst voor de periode januari-juni (nogmaals Belgische aanvoer in eigen havens) is ook toegenomen en bereikte dit jaar voor het eerst meer dan 60 procent.

Jaar	TONG Besomming milj. frank	% van totale besomm.
1980	423	47.8 %
1981	502	49.5 %
1982	527	46.7 %
1983	463	38.2 %
1984	425	35.5 %
1985	546	40.7 %
1986	938	55.0 %
1987	975	55.0 %
1988	673	43.1 %
1989	723	46.2 %
1990	572	39.7 %
1991	477	35.2 %
1992	565	45.0 %
1993	568	49.3 %
1994	552	49.2 %
1995	515	49.1 %
1996	626	53.0 %
1997	874	60.4 %

BRON: Dienst Zeevisserij, Oostende

Tongprijzen op rekordhoogte

Met een gemiddelde prijs van 369 frank voor de eerste helft van het jaar werd in de vismijnen de voorbije maanden de beste tongprijzen ooit gehaald. Dat is 106 frank meer dan (op het zelfde tijdstip) vorig jaar en meer dan in het recordjaar 1987. De gemiddelde prijs voor de maand juni, 454 frank, is eveneens een nieuw record. Dit gemiddelde kwam tot stand door de hoge prijzen voor de diverse soorten. De klasse 1 en 2 haalden een gemiddelde prijs van respectievelijk 565 en 613 frank (420 en 467 frank in juni vorig jaar). Zelfs voor de slips (klasse 5) kwam 381 frank op tafel (289 frank vorig jaar). Dat zijn prijzen die veel goedmaken! (gw)

¤ BRON: Vergelijkende Zeevisserij-statistieken - Dienst voor de Zeevisserij

Goedkope garnaal

Bij lage aanvoer was de prijsval van de garnaal in juni opmerkelijk. De marktprijs ging bijna 90 frank lager dan in mei. Het is een normaal verschijnsel dat de garnaalaanvoer in de zomer daalt omdat het zeewater helderder wordt en de vangsten afnemen.
De oorzaak van de prijsdaling moet wellicht gezocht worden in de grote garnaalvangsten langs de Duitse en Deense kust in het voorjaar met grote aanvoer in Nederlandse afslagen en groeiende voorraden tot gevolg.
Tijdens de eerste zes maanden werden in onze vismijnen slechts 50 ton garnaal aangevoerd tegen een gemiddelde prijs van 181 frank. Merkwaardig zijn de prijsverschillen tussen Zeebrugge, Oostende en Nieuwpoort. In Zeebrugge werd gemiddeld 137,5 frank betaald voor garnaal (21 ton aanvoer), in Oostende 205 frank (25 ton aanvoer) en in Nieuwpoort 252 frank (4 ton).
De garnaalaanvoer in het eerste semester bedroeg 95 ton in '95, 145 ton in '94, eveneens 145 ton in '93 en 218 ton in '92. (gw)

¤ BRON: Vergelijkende Zeevisserijstatistieken - Dienst voor de Zeevisserij

EUROPA ✈

Nieuwe visserijministers in Engeland en Frankrijk

Bij de vorming van de nieuwe regering in Engeland heeft Tony Blair zijn partijgenoot Elliot Morley tot minister voor visserijzaken benoemd. De opvolger van Tony Baldry, zal een sociale koers varen. Morley wil zich vooral inzetten voor het behoud van de werkgelegenheid bij de Britse bemanningen. Voor alle schepen, vlaggeschepen inbegrepen, kondigde hij strenge handhavingsnormen aan. Bemanningseisen zullen worden gehoord evenals alle eisen in verband met veiligheid aan boord. Wellicht komt er een verplichting om bemanningen van vlaggeschepen in Engelse sociale zekerheid te registreren.
De nieuwe Franse (landbouw- en) visserijminister is de socialist Louis Le Pensec, burgemeester van het Bretonse dorp Mellac nabij Lorient.

Vispromotie

In Europa worden relatief weinig visproducten geconsumeerd: gemiddeld 20 kg per inwoner. Vooral de jongeren onder de 25 laten het afweten. Ter vergelijking: Japanners gebruiken per jaar bijna 70 kg per inwoner.
Om hieraan te verhelpen is de Europese Commissie begonnen met een grootscheepse voorlichtingscampagne over de voedingswaarde van vis en over de praktische voordelen die de nieuwe behandelingswijzen bieden.
Naast de promotiewagen waarover wij reeds vroeger berichtten is er ook een actie naar de middelbare scholen waar brochures worden uitgedeeld. Verder is er ook een prijsvraag voor reclamefilmpjes over vis georganiseerd. Wie dan nog niet overtuigd is zal dat noodgedwongen wel zijn na de rondetafelconferentie over preventie van hart- en vaatziekten.

NEDERLAND ✈

Aquacultuur noteert op de Nederlandse beurs

Nutreco, wereldwijd marktleider in de productie van visvoer voor zalm en forel, krijgt een notering op de Nederlandse beurs. Nutreco zit niet alleen in de agrobusiness maar houdt zich ook actief bezig met aquacultuur. Nutreco is een afsplitsing (spin-off) van BP Nutrition, een onderdeel van de multinational British Petroleum.
Nutreco bezit drie visvoerfabrieken in Noorwegen en heeft de bouw van een vierde fabriek nog even uitgesteld omdat de EU de onstuimig groeiende zalmexport wil beknotten. Het veelbesproken nieuwe krachtvisvoer is een product van de Noorse dochteronderneming *Skretting*. Vergeleken met de productie van veevoer gaat het hier om een jonge en relatief kleine, doch zeer sterk groeiende markt. De toenemende vraag naar vis en de beperkingen van de 'wilde vangst' spelen uiteraard in de kaart van de viskwekers.
Nutreco bezit zalmkwekerijen in Chili en Canada. In Stavanger heeft Skretting een proefkwekerij waar de efficiëntie van het visvoer wordt uitgetest. Het samengesteld visvoer bestaat nog voor de helft uit visolie en vismeel maar die kunnen geleidelijk door andere producten worden vervangen als er problemen komen met de basisgrondstoffen uit vis.
De omzet van de aquacultuuractiviteiten is goed voor 20 procent van de omzet en 40 procent van de operationele bedrijfswinst van Nutreco.
De agrobusiness is alsnog de belangrijkste activiteitstak van de onderneming. Nutreco produceert voedingsingrediënten en veevoeder, is actief in de veekweek (vooral varkens en gevogelte) en de vleesverwerking. In de vissector is Nutreco nog niet aan visverwerking toe maar sluit dat voor de toekomst niet uit. (gw)

Urk wil aanvoerverwachtingen via satelliet

In de nieuwe vismijn van Urk worden voorbereidingen getroffen om de aanvoergegevens van de vloot elektronisch binnen te halen. In samenwerking met de universiteit van Amsterdam werd het EDI-fishproject opgestart dat uiteindelijk de mogelijkheid moet bieden om de vangstgegevens via satelliet door te geven aan de NV Visafslag van Urk. Op haar beurt kan de afslag dan de gegevens verwerken en doorgeven aan de handel. Op die manier hoopt de vismijn van Urk vraag en aanbod in een vroeg stadium samen te brengen.

Nederland legt verplichte vaarroutes op in de Noordzee

Zeeschepen die buiten de territoriale wateren varen moeten zich houden aan routes die door de Nederlandse overheid worden opgelegd. Zo kunnen olietankers uit de kustzone gehouden worden waardoor de kans op kustvervuiling bij een ramp kleiner is.
De Nederlandse regering heeft al een eerste verplichte routerings- en meldingsmaatregel uitgevaardigd die wettelijk afdwingbaar is. Het gaat om de zogenaamde diepwaterroute langs de Nederlandse kust en de Waddenzee die door grote tankers verplicht moet worden gevolgd.
Dergelijke systemen moeten voldoen aan de door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) gestelde criteria en ook de goedkeuring van de IMO bekomen.

USA ✈

Amerika en Duitsland willen steurvangst aan banden leggen

Duitsland en de Verenigde Staten hebben zich op de bijeenkomst over de conventie voor de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten (CITES) in Harare (Zimbabwe) uitgesproken voor een beperking van de steurvangst. De overbevissing op de steur gebeurt vooral in de Kaspische Zee omwille van de kostbare kaviaaropbrengst. Beide landen willen door een verscherpte controle ook de kaviaarhandel aan banden leggen. Sinds het uiteenvallen van de Sovjetunie is deze handel voor een groot deel in handen gevallen van de maffia.

GROOT-BRITTANNIE ✈

Britten treden toe tot Zeerechtconventie

Groot-Brittannië wil zich zo snel mogelijk aansluiten bij de VN-Conventie voor het zeerecht. De nieuwe regering van Tony Blair vindt dat aansluiting in het belang van het land is en van grote betekenis voor de scheepvaart. Met de ondertekening van het verdrag kan Groot-Brittannië onder meer milieumaatregelen uitvaardigen voor een zone van 200 zeemijl. De onderschrijvers van de conventie krijgen ook grotere bevoegdheden om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de zee en de zeebodem.
Sinds het opstellen van de conventie door de Verenigde Naties zijn reeds 117 landen toegetreden.